

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

SPR:N TARJOAMAN KOULUTUKSEN MERKITYS SAIRAANHOITAJALLE ENNEN KATASTROFITYÖHÖN LÄHTÖÄ

Pauliina Aalto

Mira Järvensivu

Opinnäytetyö
Maaliskuu 2017
Sairaanhoitajakoulutus

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Hoitotyön koulutusohjelma
Sairaanhoitaja (AMK)

AALTO, PAULIINA & JÄRVENSIVU, MIRA:
SPR:n tarjoaman koulutuksen merkitys sairaanhoitajalle ennen katastrofityöhön lähtöä

Opinnäytetyö 54 sivua, joista liitteitä 6 sivua
Maaliskuu 2017

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin kanssa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata sitä, millaisen koulutuksen Suomen Punaisen Ristin palveluksessa olevat sairaanhoitajat saavat ennen katastrofialueelle lähtöä. Lisäksi opinnäytetyössä selvitettiin sairaanhoitajien kokemuksia heidän saamastaan koulutuksesta ja sen merkityksestä katastrofityöskentelyssä. Tavoitteena oli kerätä tietoa siitä, millaisena sairaanhoitajat kokivat Suomen Punaisen Ristin koulutustilaisuudet ja koulutukset sekä järjestön toiminnan. Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Haastatteluun osallistui neljä Suomen Punaisen Ristin delegaattina työskentelevää sairaanhoitajaa. Opinnäytetyössä käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä.

Opinnäytetyön tulokset osoittivat, että sairaanhoitajat suorittivat Punaisen Ristin peruskoulutukset ja jatkokoulutuksilla erikoistumisen delegaattiksi työskentelyä varten. Pohjakoulutusten jälkeen delegaattit lisäsivät osaamistaan kouluttautumalla erilaisin kurssein. Tuloksista kävi ilmi, että sairaanhoitajat kokivat koulutukset laadukkaina, monipuolisina sekä tarpeisiin vastaavina. Tulosten mukaan delegaattien suorittamilla koulutuksilla oli keskeinen merkitys katastrofityöskentelyssä. Lisäksi tuloksista nousi esiin delegaatin sairaanhoitajan työssä hankkiman työkokemuksen merkitys katastrofityöskentelyssä. Tulosten mukaan koulutukset tarjosivat delegaateille konkreettista tietoa sekä toimintatapoja katastrofityön tekemiseen.

Suomen Punainen Risti tarjoaa laadukkaita ja delegaattien tarpeita monipuolisesti huomioivia koulutuksia. Opinnäytetyön tuloksia Suomen Punainen Risti voi hyödyntää toimintansa kehittämisessä. Kehittämisehdotuksia Suomen Punaiselle Ristille ovat yksinhuoltajavanhemman tukeminen delegaatin työssä, delegaatin urasuunnittelun parantaminen humanitaarisen työn puolella, koulutusten aikataulutuksen kehittäminen ja paljon tietoa sisältävän koulutuksen jakaminen useampaan koulutukseen.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Nursing
Option of Nursing

AALTO, PAULIINA & JÄRVENSIVU, MIRA:

The Finnish Red Crosses educations significance for a nurse before attending to work in disaster area

Bachelor's thesis 54 pages, appendices 6 pages
March 2017

This study was carried out in cooperation with the Finnish Red Cross. The purpose of this study was to describe what kind of education nurses working for the organisation are given before going to work in a disaster area. This study also charted out the experiences of nurses about the education they were given and its significance in disaster work. The objective of this study was to gather information about how the nurses experienced the received education, courses and their contents and how they saw the actions of the Finnish Red Cross as an organisation. This study was carried out using a qualitative method. The data were collected by thematic interviews of four nurses working as Red Cross delegates. The data were analysed using inductive content analysis.

The results suggest that the nurses completed the basic training organised by the Red Cross and specialised by special educations for working as a delegate. These findings indicate that the nurses found the education to be high-quality, versatile and replied to their needs. The education has a major value in disaster work. The results highlight that the previous experience and knowledge gathered as a nurse is important when working as a delegate. The results show that the education organised by the Red Cross offered concrete information and ways to work in the field.

The Finnish Red Cross offers versatile, high quality education that also meets the delegates' needs. The organisation can utilise the results offered by this study in the development of their practice. Development ideas for the organisation are supporting single parent delegates in their duty, improving delegates' career planning in humanitarian work, improving the scheduling system of the training and dividing a training event that has a great deal of important information into several training events.

Key words: Red Cross, Finnish Red Cross, education offered by Finnish Red Cross, disaster work, humanitarian aid

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	7
2	TARKOITUS, TEHTÄVÄT JA TAVOITE	9
3	TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	10
	3.1 Punainen Risti	10
	3.2 Suomen Punainen Risti	13
	3.3 SPR:n tarjoama koulutus	14
	3.4 Katastrofityö	16
	3.4.1 Katastrofityypit	18
	3.5 Humanitaarinen apu	19
	3.5.1 Humanitaarisen avun muotoja.....	20
4	MENETELMÄLLISET LÄHTÖKOHDAT	24
	4.1 Laadullinen tutkimusmenetelmä.....	24
	4.2 Aineiston keruu teemahaastattelulla	24
	4.3 Aineiston analyysi.....	26
	4.3.1 Litterointi	27
	4.3.2 Redusointi	28
	4.3.3 Klusterointi.....	29
	4.3.4 Abstrahointi.....	32
5	TULOKSET	35
	5.1 Sairaanhoidtajien SPR:ltä saama koulutus ennen katastrofialueelle lähtöä.....	35
	5.2 Sairaanhoidtajien kokemukset SPR:ltä saamistaan koulutuksista	36
	5.3 Koulutuksen merkitys sairaanhoidtajille katastrofityössä	37
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	39
	6.1 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys	39
	6.2 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset.....	40
	6.3 Prosessin kuvaus ja pohdinta	41
	6.4 Kehittämisen- ja jatkotutkimusehdotukset	43
	LÄHTEET.....	45
	LIITTEET	49
	Liite 1. Delegaatin koulutus Koironen Jari. Eru-suunnittelija, lääkintä. SPR. Sähköposti. Opinnäytetyö. 28.09.2016.....	49
	Liite 2. Haastattelun teemat ja tarkentavat kysymykset	51
	Liite 3. Saatekirje	52
	Liite 4. Suostumuslomake	53

LYHENTEET JA TERMIT

Delegaatti	Kansainvälisen avun työntekijä, joka on suorittanut tarvittavat SPR:n tarjoamat koulutukset toimiakseen erilaisilla katastrofialueilla.
ERU	Emergency Response Unit eli katastrofivalmiusyksikkö, joka tarjoaa nopeaa apua katastrofialueelle. Yksikkö lähetetään katastrofialueelle IFRC:n toimesta. ERU-yksikköjä on erilaisia. Tässä opinnäytetyössä ERU-yksiköllä tarkoitetaan lääkinällistä yksikköä, joka koostuu hoitoalan henkilöstöstä.
Henkilöstöreservi	Koostuu delegaateista, jotka työskentelevät Punaiselle Ristille. Henkilöstöreserviin pääsee, kun on suorittanut IMPACT-koulutuksen sekä turvallisuuskoulutuksen.
ICRC	International Committee of Red Cross eli kansainvälinen Punaisen Ristin Komitea. Komitean päämaja sijaitsee Genevessä. Komitea ohjaa avustustoimintaa konfliktialueilla.
IFRC	International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies eli kansainvälinen Punaisen Ristin Federaatio. Federaation keskustoimisto sijaitsee Genevessä, josta se ohjaa avustustoimintaa katastrofialueille.
Julkisoikeudellinen yhdistys	Yhdistyksen tarkoituksesta, järjestelystä ja toiminnasta säädetään lailla ja asetuksilla. Se on perustettu lainsäädäntötoimin.

Katastrofityö	Punaisen Ristin vapaaehtoisten kautta antamaa apua ennen katastrofia, katastrofin aikana ja sen jälkeen. Järjestön antaman avun tavoitteena on auttaa katastrofin kohdanneita yhteisöjä ja lieventää katastrofin vaikutuksia.
Punainen Kristalli	Punaista Kristallia käytetään järjestön tunnukseksi maissa ja tilanteissa, joissa punaisen ristin tai punaisen puolikuun tunnuksia ei hyväksytä politiikkaan tai uskuntoon yhdistyvien mielikuvien vuoksi.
Punainen Puolikuu	Punaisen risti - tunnuksen tilalla useimmissa Islamin uskoisissa maissa on punainen puolikuu.
SPR	Suomen Punainen Risti. SPR on yksi kansainvälisen Punaisen Ristin jäsen.
Työkomennus	Suomen Punaisen Ristin delegaattina vastaanotettu työtehtävä, joka sijoittuu erilaisille katastrofialueille ja muihin auttamistehtäviin esimerkiksi Suomessa.

1 JOHDANTO

Punainen risti on merkinä kaikkien tuntema. Se on kenties yksi tunnetuimmista kansainvälisesti käytössä olevista tunnusmerkeistä, jonka käyttö viestittää avusta sekä puolueettomuudesta. Ympäri maailmaa tapahtuu erikokoisia ja erilaisia katastrofeja. Katastrofi vaikuttaa aina tapahtuma-alueen ihmisiin, yhteisöihin ja arkeen. Katastrofi jättää jälkeensä hätää, sekasortoa sekä epävarmuutta tulevaisuudesta. Suomen Punainen Risti (SPR) on auttanut eniten apua tarvitsevia jo vuodesta 1920. SPR on kuuluisa tehokkaasta, korkeatasoisesta ja nopeasta avun toimittamisesta paikan päälle. Apu voi olla humanitaarista apua tai katastrofityötä, joka sisältää avun tarpeesta riippuen materiaalista, rahallista ja henkilöstöapua. (Kankaansivu 2007, 7,13, 19; Punainen Risti 2017a; Punainen Risti 2017b; Punainen Risti 2017c.)

Tämän opinnäytetyön tekijät ovat molemmat olleet pitkään kiinnostuneita haastavissa olosuhteissa työskentelystä. Tekijät ovat pohtineet omaa mahdollisuuttaan lähteä sairaanhoitajakoulutuksensa jälkeen auttamaan maailmalle. Tästä heräsi kiinnostus tämän opinnäytetyön aiheeseen, josta ei ole tehty aikaisempia tutkimuksia. SPR:llä on näkyvä rooli katastrofi- ja humanitaarisessa työssä ja siksi se oli luonteva yhteistyötaho tälle opinnäytetyölle. SPR:n nopean avustustoiminnan yksikköjä (ERU) on käytetty viime vuosina muun muassa vuonna 2010 Haitiin. Maanjäristyksen seurauksena maahan tarvittiin useampi nopean avustustoiminnan yksikkö. Näitä yksiköitä olivat liikkuva terveysasema, kirurgisen sairaalan osia henkilöstöineen, avunjakeluyksikkö sekä hätämajoitusvälineet. Avustustoimintaa organisoitiin yhdessä muiden Punaisen Ristin kansallisten yhdistysten kanssa. Kirurgisen sairaalan rakenteet ja välineet lähetettiin vuonna 2010 Pitrufquenaan Chileen maanjäristyksen jälkeen chileläisen terveydenhuoltohenkilöstön käyttöön. SPR toteutti tämän yhteistyössä Norjan Punaisen Ristin kanssa. Vuonna 2011 lähetettiin hätämajoitusvälineet Tunisiaan Libyan ja Tunisian rajalle. Vuonna 2012 kun Sierra Leoneen lähetettiin hätäapuyksikkö avustamaan koleraepidemian hillitsemisessä ja hoitamisessa. (Punainen Risti 2017d.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää millaisen koulutuksen katastrofityöhön lähtevät sairaanhoitajat SPR:ltä saavat. Lisäksi opinnäytetyössä selvitetään sairaanhoitajien kokemuksia koulutuksen tärkeydestä katastrofityössä. Opinnäytetyön tavoitteena on

kerätä tietoa millaisena sairaanhoitajat kokevat SPR:n koulutustilaisuudet ja koulutukset sekä järjestön toiminnan. Lisäksi opinnäytetyön tavoitteena on tuoda esiin mahdollisia kehitysehdotuksia edellä mainittuihin teemoihin.

Opinnäytetyön aihe tarkentui yhteistyötahon tarpeiden mukaan keskittymään koulutuksiin ja sairaanhoitajien kokemuksiin niistä. Opinnäytetyö kuvaa miten ja millainen sairaanhoitaja voi hakea delegaatin koulutukseen. Opinnäytetyössä kuvataan, millaisia koulutuksia sairaanhoitajan tulee suorittaa ennen katastrofialueelle lähtöä ja miten työssä on mahdollista jatkokouluttautua. Tässä opinnäytetyössä kuvataan lisäksi millaisia järjestöjä kansainvälinen Punainen Risti sekä Suomen Punainen Risti ovat.

2 TARKOITUS, TEHTÄVÄT JA TAVOITE

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata millaisen koulutuksen SPR:n palveluksessa olevat sairaanhoitajat saavat ennen katastrofialueelle lähtöä. Lisäksi opinnäytetyössä selvitetään kokevatko sairaanhoitajat SPR:ltä saamansa koulutuksen tärkeäksi ja onko koulutuksilla merkitystä katastrofialueella työskentelyyn.

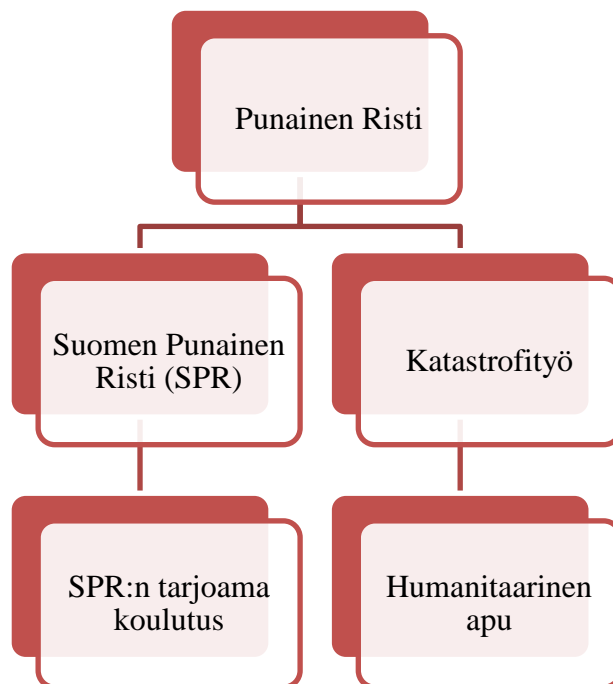
Opinnäytetyön tehtävät:

1. Millainen koulutus SPR:ltä katastrofialueelle lähteville sairaanhoitajille annetaan?
2. Millaisena sairaanhoitajat kokevat SPR:n koulutukset?
3. Millainen merkitys koulutuksilla on sairaanhoitajille katastrofityöskentelyssä?

Opinnäytetyön tavoitteena on kerätä tietoa siitä, millaisena sairaanhoitajat kokevat SPR:n koulutustilaisuudet ja koulutukset sekä järjestön toiminnan. Lisäksi opinnäytetyön tavoitteena on tuoda esiin mahdollisia kehitysehdotuksia edellä mainittuihin teemoihin.

3 TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

Tämän työn teoreettiset lähtökohdat ovat Punainen Risti, SPR, SPR:n tarjoama koulutus, katastrofityö ja humanitaarinen apu. Opinnäytetyön teoria käsittelee syvällisemmin teoreettisen viitekehyksen keskeisiä käsitteitä ja selvittää yhteistyötahon (SPR) toimintaa koskien katastrofityötä (kuvio 1.).

KUVIO 1. Keskeiset käsitteet

3.1 Punainen Risti

Punaisen Ristin perustaja oli sveitsiläinen nuori liikemies Henry Dunant (8.5.1828–30.10.1910). Hän oli kiinnostunut ihmisoikeuksista ja vähäosaisten auttamisesta. Dunantiin vaikutti Pohjois-Italiassa vuonna 1859 käyty Solferinon taistelu. Hän oli itse kyseisellä alueella liikematkalla ja värväämässä vapaaehtoisia avustustyöntekijöitä. Kokemuksensa jälkeen kirjoittamassaan kirjassa Solferinon muisto (Un souvenir de Solferino, 1862) Dunant esitti, että vapaaehtoisjärjestöjä tulisi perustaa kaikkiiin maihin. Järjestöjen

tarkoituksena tulisi olemaan sotien lääkintätoimissa avustaminen ja haavoittuneiden hoidon turvaaminen kansainvälisten sopimusten turvin. (Kankaansivu 2007, 9.) Vuonna 1863 Dunantin aloitteesta perustettiin Geneven komitea, josta syntyi sittemmin Punaisen Ristin kansainvälinen komitea (Rosén & Parkkari 2004, 170).

Dunantin ajatuksia noudattaen Geneven toimikunta määritteli avustusyhdistysten tehtävät sekä suositteli avustusyhdistysten perustamista eri maihin. Kansallisia yhdistyksiä syntyi eri puolille Eurooppaa ja maailmaa. (Kankaansivu 2007, 10.) Ensimmäisistä kansallisista komiteoista käytettiin alkuun epävirallista nimitystä Punaisen Ristin yhdistykset. Ajan kuluessa yhdistyksistä kehittyivät nykyinen Punainen Puolikuu ja Punainen Risti. (Rosén & Parkkari 2004, 170.) Alussa yhdistysten toimintaan kuului haavoittuneiden avustaminen ja suuronnettomuuksien uhrien auttaminen. Siihen aikaan riehuneita kulkutauteja vastaan taistelu oli myös tärkeä osa toimintaa. (Kankaansivu 2007, 10.) Nykyään Punainen Risti ja Punainen Puolikuu ovat maailmanlaajuisia humanitaarisen avun tarjoajia. Järjestöjen tehtävänä on suojella ja auttaa erilaisten katastrofien uhreja ottamatta kantaa kansallisuuteen, politiikkaan tai uskontoon. (Rosén & Parkkari 2004, 170.)

ICRC, IFRC ja kansalliset yhdistykset yhdessä muodostavat kansainvälisen Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun (Rosén & Parkkari 2004, 170). ICRC:n hallitukseen kuuluu kaksikymmentäviisi jäsentä, jotka ovat kaikki sveitsiläisiä. Hallitukseen valitaan uusia jäseniä vain, jos jäsen kuolee tai eroaa. Komitea on itsenäinen elin, jonka tehtävänä on johtaa konfliktialueilla ja selkkauksissa järjestön tarjoamaa avustustoimintaa. Komitea valvoo Geneven sopimusten noudattamista. Komitea toimii konflikti- ja selkkaustilanteissa puolueettomana välittäjänä ja huolehtii sotavankien sekä sivullisten oikeanlaisesta kohtelusta ja avunsaamisesta. Katastrofialueilla, esimerkiksi Tsunamin jälkeen, komitea osallistuu myös kadonneiden henkilöiden etsimiseen. (Kankaansivu 2007, 10-11.)

IFRC perustettiin vuonna 1919. Liittoon kuuluu yli 190 kansallista yhdistystä. Liiton tehtävänä on rauhanajan avustustöiden johtaminen katastrofitilanteissa esimerkiksi luonnonkatastrofin tapahtuessa sekä kehitysyhteistyö. (Rosén & Parkkari. 2004, 173-174; International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies.Nd.a.) Korkein organisaation päättävä elin on Punaisen Ristin konferenssi, joka kokoontuu neljän vuoden välein (Kankaansivu 2007, 12). Konferenssi antaa suosituksia, toimeksiantoja ja lausuntoja Geneven

sopimusten toteuttamista varten. Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten tehtäviä ovat viranomaisten avustaminen sodanaikaisessa lääkintähuollossa ja humanitaarisessa toiminnassa. Kansallisten yhdistysten tunnusmerkinä on joko punainen risti, punainen puolikuu tai punainen kristalli (kuva 1.). (Rosén & Parkkari 2004, 171,173.)

KUVA 1. Punaisen Ristin tunnusmerkit (La Guradia A. 2005)

Punaisen Ristin järjestöjen toiminta perustuu järjestön seitsemään periaatteeseen. Niitä noudatetaan kaikessa toiminnassa ja niiden merkitystä korostetaan myös järjestön kouluksissa. Ne ohjaavat kaikkien työntekijöiden toimintaa työssä niin kotimaassa kuin ulkomaillakin. (Sairaanhoitaja 2. haastattelu.) Seitsemän periaatetta ovat inhimillisyys, tasapuolisuus, puolueettomuus, vapaaehtoisuus, yleismaailmallisuus, riippumattomuus ja ykseys (Kankaansivu 2007, 21-22).

Inhimillisyydessä liikkeen tarkoituksena on lievittää ja estää inhimillistä kärsimystä. Liikkeen tavoitteena on suojella ihmisarvoa, elämää ja terveyttä. Toiminnallaan liike pyrkii edistämään ihmisten välistä ystävyyttä, ymmärrystä ja yhteistyötä sekä tuomaan maailman katastrofi- ja konfliktialueille rauhaa. Tasapuolisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki avun tarvitsijat ovat tasavertaisia. Avun saamiseen ei vaikuta alkuperä, yhteiskunnallinen asema, uskonto, kansallisuus tai poliittinen mielipide. Puolueettomuus tarkoittaa sitä, että järjestöön voidaan luottaa. Toiminnassaan se ei ota kantaa eikä sekaannu ristiriitoihin. Vapaaehtoisuudella tarkoitetaan sitä, että toiminta on vapaaehtoista. Yleismaailmallisuus tarkoittaa sitä, että kaikilla Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansallisilla yhdistyksillä on velvollisuus auttaa toisiaan. Järjestö on maailmanlaajuinen ja yhdistysten toiminta on tasavertaista. Riippumattomuus tarkoittaa sitä, että Punaisen Ristin liike on itsenäinen. Sen kansallisten yhdistysten toimintaa avustustehtävissä yhdessä maan hallinnon kanssa ohjaa maan lainsäädäntö. Yhdistysten tulee säilyttää itsemääräämisoikeutensa niin, että ne voivat toiminnassaan noudattaa Punaisen Ristin periaatteita. Ykseydellä tarkoitetaan sitä, että maassa saa olla vain yksi Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun yhdistys. Maan

yhdistyksen täytyy olla maan kaikille kansalaisille avoin ja toiminnassaan sen pitää kattaa koko maan alue. (Kankaansivu 2007, 21-22.)

3.2 Suomen Punainen Risti

SPR on yksi vanhimmista liikkeen yhdistyksistä ja Suomessa se toimii lähes jokaisessa kunnassa (Rosén & Parkkari 2004, 176). Vuonna 1877 perustettiin "Suomen yhdistys haavoitettujen ja sairaiden sotilaiden hoitoa varten". Yhdistyksen päätehtävänä oli sotajoukkojen lääkintähuollon hoidontason parantaminen. Yhdistys koki ensimmäisen varsinaisen haasteensa Venäjän ja Turkin välisessä sodassa vuonna 1877. Suomen itsenäistymisen myötä yhdistyksen nimeksi tuli Suomen Punainen Risti. Virallisesti SPR:n jäsenyys vahvistettiin, kun vuonna 1922 Suomi ratifioi Geneven sopimuksen. (Kankaansivu 2007, 13.)

SPR on julkisoikeudellinen yhdistys, jonka toiminta perustuu lakiin Suomen Punaisesta Rististä ja Geneven sopimukseen, jotka solmittiin vuonna 1949. Laissa määritellään muun muassa nimi ja asema sekä järjestötunnus, jolla tarkoitetaan oikeutta punaisen ristin merkin käyttöön. Tasavallan presidentin asetuksella on vahvistettu SPR:n säännöt. Säännöissä on eritelty esimerkiksi SPR:n kotipaikka, tarkoitus, toimintamuodot ja toimielimet sekä toimintaa keskeisesti ohjaavat periaatteet. (Rosén & Parkkari 2004, 176; Kankaansivu 2007, 55-59; Punainen Risti 2017e.)

Yhdistys toimii Suomen lisäksi ympäri maailmaa ja se lähettää työntekijöitään myös ulkomaille eri kohteisiin avustamaan katastrofien tapahtuessa. Yhdistyksen toimittama apu voi olla joko rahallista apua, henkilöapua tai materiaalista apua. (Punainen Risti 2017f.) Monipuolisen toiminnan keskiössä on terveyden edistäminen ja toisten tukeminen erilaisin keinoin niin Suomessa kuin ulkomaillakin (Punainen Risti 2017g). Suomessa SPR:n toimintaan kuuluu yhteistyö viranomaisten kanssa erilaisissa tilanteissa kuten pakolaisten vastaanottamisessa ja tapahtumien järjestämisessä esimerkiksi SPR:n tarjoamalla ensiapupisteillä. Yhdistys auttaa niin kriisi- kuin onnettomuustilanteissakin yhteistyössä viranomaistahojen kanssa. SPR:n toiminta pyrkii myös tukemaan ja ehkäisemään syrjäytymistä eri ikäryhmissä lapsista vanhuksiin muun muassa vanhusten kerhoilla ja ystävätoi-

minnalla. (Kankaansivu 2007, 15; Punainen Risti 2017h.) SPR järjestää kotimaassa vapaaehtoisille suunnattuja kursseja kuten ensiapukurssi, turvapaikan hakijoiden tueksi kouluttautumiskurssi sekä nuorten- ja ystävöimintaan liittyviä kursseja. Kurssien jälkeen vapaaehtoistyöntekijä valitsee itse mitä haluaa tehdä ja kuinka paljon aikaansa halua antaa vapaaehtoistyölle. (Punainen Risti 2017i.)

1980-luvulta alkaen SPR on järjestänyt Nälkäpäivä -keräyksiä ja niiden tuotto menee katastrofirahastoon. Katastrofirahaston apu on tarpeen katastrofin sattuessa ulkomailla tai kotimaassa. (Kankaansivu 2007, 17-18.) Suomessa verituotteiden käsittely ja kantasolurekisterin ylläpito kuuluvat SPR:n veripalvelulle. Veripalvelun toimipisteiden kautta toimitetaan kaikkiin Suomen sairaaloihin niissä käytettävät verituotteet. SPR:llä on ympäri Suomea verenluovutuspaikkoja, joissa voi käydä luovuttamassa verta hyvään tarkoitukseen. (Veripalvelu 2017a; Veripalvelu 2017b; Veripalvelu 2017c.)

3.3 SPR:n tarjoama koulutus

SPR hakee palvelukseensa sairaanhoitajia, joilla on monipuolinen kokemus sairaanhoitajan työstä. SPR:n palveluksessa työkutsuja voi tulla yllättäen ja lähtö voi tapahtua hyvin nopeasti esimerkiksi päivän varoitusajalla. Työkutsusta voi kieltäytyä, eikä työkomennukselle ole pakkoa lähteä. Avustustyöntekijän työstä maksetaan palkkaa, joten se ei ole vapaaehtoistyötä. (Punainen Risti 2017j.)

Henkilöstöreserviin pääsee läpäisemällä SPR:n järjestämän viikon mittaisen englanninkielisen peruskoulutuksen eli IMPACT-koulutuksen ja turvallisuuskoulutuksen. (Punainen Risti 2017j; Sairaanhoitaja 2. haastattelu.) Henkilöstöreservi koostuu delegaateista, jotka tekevät palkallista työtä SPR:lle vapaaehtoisina. Henkilöstöreservistä vastaavat työntekijät lähettävän työkutsun delegaateille katastrofin tapahtuessa. Tämä tapahtuu viestin välityksellä ja viestiin vastataan vain, jos komennukselle on mahdollista lähteä. (Sairaanhoitaja haastattelu 2; Punainen Risti 2017j.) Koulutukseen hakeutuvan tulee olla iältään 25–65 -vuotias. Hänellä pitää olla hyvä englanninkielen taito sekä muut hyvin hallittavat kielet katsotaan hakijan eduksi. Hakijalta vaaditaan korkeakoulututkinto tai sairaanhoitajana useamman vuoden työkokemuksella hankittu osaaminen, mikä tarkoittaa vähintään 3-5 vuotta työssä. Hakijalla tulee olla kyky sopeutua nopeasti muuttuviin

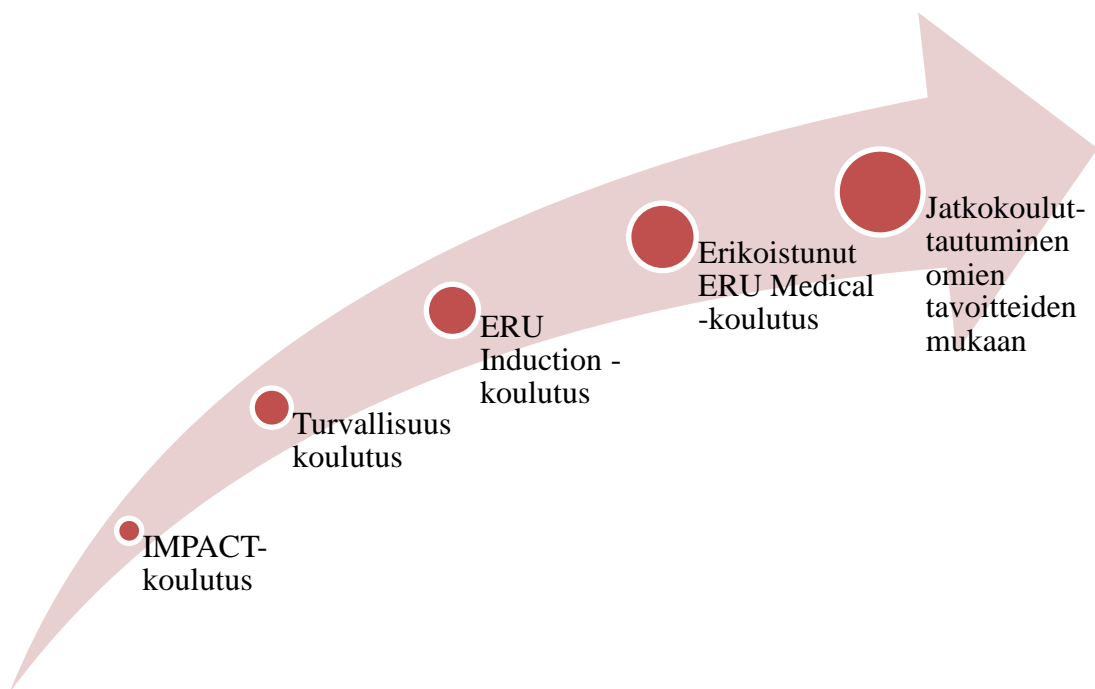
tilanteisiin ja olosuhteisiin. Hänen tulee osata sietää myös erilaisia ympäristöjä, kiirettä ja painetta, sillä ne tuovat tehtävään työhön haastetta niin fyysisesti kuin henkisesti. Lisäksi hänen tulee ymmärtää eri kulttuureja ja toimintatapoja. Työssä keskeistä on myös kommunikaatio ja sen avulla neuvottelu sekä tiedon vaihtaminen. (Punainen Risti 2017j.)

Koulutukset ovat intensiivisiä. Esimateriaali tulee olla opiskeltuna kotona ennen itse koulutukseen tulemistä. Koulutukset sisältävät erilaisia tehtäviä, ryhmätöitä, luentoja ja simulaatioita sekä niiden purkua. (liite 1. Delegaatin koulutus; RedNet 2017). Kouluttautuminen alkaa IMPACT-koulutuksella, jossa kerrotaan Punaisen Ristin toiminnasta ja järjestön rakenteesta sekä toimintaperiaatteista. IMPACT-koulutus järjestetään kahdesti vuodessa. (liite 1. Delegaatin koulutus; Sairaanhoitaja 4. haastattelu) Toimiakseen delegaattina tulee IMPACT-koulutuksen lisäksi suorittaa turvallisuuskoulutus. Turvallisuuskoulutus toteutetaan yhdessä Puolustusvoimien kanssa. Koulutuksessa harjoitellaan erilaisia tilanteita ja niissä toimimista. Kouluttautumassa oleva ryhmä toimii tilanteessa parhaan kykynsä mukaan ja harjoitteen päätteeksi pohditaan purussa, miten olisi muuten voinut toimia ja olisiko tilanne esimerkiksi kidnappaus, voinut päättyä toisella tavalla. (Sairaanhoitajien 1.-4. haastattelut).

Kun peruskoulutukset, eli IMPACT-koulutuksen ja turvallisuuskoulutuksen, on suorittanut delegaatti jatkaa kouluttautumista erikoistumalla (kuviot 2.) (Sairaanhoitaja 1. ja 2. haastattelut). Delegaatti aloittaa erikoistumisensa ERU Induction -koulutuksella, jossa tarjotaan tietoa ERU toiminnasta ja niiden liittymisestä nopean avun operaatioihin. Koulutuksessa lisätään delegaattien tietoa tekniikasta sekä käytännön asioista. ERU -suuntauksia on erilaisia ja sairaanhoitajat käyvät yleensä lääkintäpuolen ERU -koulutuksen. Lääkintäpuolen ERU -toimintaan jatketaan erikoistumista Specialised ERU Medical -koulutuksen kautta. Koulutuksessa keskitytään syventämään tietoa tekniikasta ja tietoa sekä taitoja terveyteen liittyen erityisesti nopean avun operaatioissa. Delegaatin suoritetuista peruskoulutuksista, ERU Induction -koulutuksen ja Specialised ERU Medical -koulutuksen hän voi osallistua ERU:n työtehtäviin, jotka sijoittuvat katastrofialueille (liite 1. Delegaatin koulutus).

Peruskoulutusten jälkeen delegaatti voi osallistua kehitysyhteistyötehtäviin ulkomailla. Kun delegaatti on suorittanut ERU Induction -koulutuksen ja Specialised ERU Medical -koulutuksen, delegaatti voi osallistua ICRC:n työkomennuksille konfliktialueille tai

IFRC:n alaisuudessa luonnonkatastrofialueelle. Delegaatti jatkaa kouluttautumistaan ja alkuun koulutuksia käydään paljon osaamisen kartuttamiseksi. Kouluttautua voi SPR:n ja IFRC:n järjestämällä kursseilla, verkkokursseilla, sekä itsenäisesti järjestön ulkopuolisilla koulutuksilla. Monipuolinen kouluttautuminen tukee osaamista työtehtävissä erilaisissa olosuhteissa. (Koiranen, J. Sähköposti. luettu 15.02.2017).

KUVIO 2. Delegaatin kouluttautuminen

3.4 Katastrofityö

Katastrofi on tuhoisa tapahtuma, joka voi kehittyä äkillisesti tai hitaasti. Luonnonilmiö tai ihmisen toiminta voivat olla katastrofin aiheuttajia. (Suomen lähetysseura 2011.) Katastrofit voivat aiheuttaa mittavia materiaalisia vahinkoja sekä henkilövahinkoja. Katastrofeista toipuminen katastrofia edeltävään elämään voi viedä kauan ja toisinaan se on mahdotonta. (Punainen Risti 2017a.)

SPR pyrkii vahvistamaan yhteisön omaa kykyä vastata katastrofin aiheuttamiin vaurioihin sekä lieventämään avustustoiminnallaan niiden seurauksia yhteisössä (Punainen Risti 2017b). Ihmisen pelastaminen, avustaminen sekä kuntoutus ovat osa katastrofiapua. Näiden lisäksi myös yhteisöjen jälleenrakennuksessa avustaminen kuuluu osana Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun katastrofiapuun. (Kankaansivu 2007, 27.) Maan viranomaiset vastaavat ensisijaisesti hätään joutuneista ihmisistä luonnononnettomuuksissa. Mikäli maan omat resurssit eivät ole riittävät, tulee avunpyyntö lähettää IFRC päämajaan, joka sijaitsee Genevessä. Konflikti- ja sotatilanteissa avustusvetoomus lähetetään ICRC:lle, josta avunpyyntö välitetään kaikille Punaisen Ristin kansallisille yhdistyksille. (Kankaansivu 2007, 27.)

Katastrofeihin kannattaa varautua, koska katastrofit vaikuttavat suoraan maan kansantalouteen. Tästä syystä SPR tukee useita hankkeita, jotka keskittyvät katastrofeihin varautumiseen. Katastrofivalmiutta kehitetään yhteisön omilla ehdoilla niin, että siinä huomioidaan yhteisön oma osaaminen sekä yhteisön tarpeet. (Punainen Risti 2017k.)

Katastrofin aikana katastrofityö on ihmisten pelastamista ja kärsimyksen vähentämistä sekä hoidollisen avun antamista. Katastrofin kohdanneet ihmiset tarvitsevat muun muassa ruokaa, terveydenhoitoa, majoituspaikan sekä henkistä tukea traumaattisen tapahtuman jälkeen. Menetyksiä ja katastrofista koituneita vahinkoja pyritään lievittämään ja jälleenrakentaminen voi alkaa, kun välittömälle katastrofiavulle ei ole enää tarvetta. Ihmisiä autetaan vähitellen palaamaan takaisin arkeen. (Punainen Risti 2017l; Punainen Risti 2017m.)

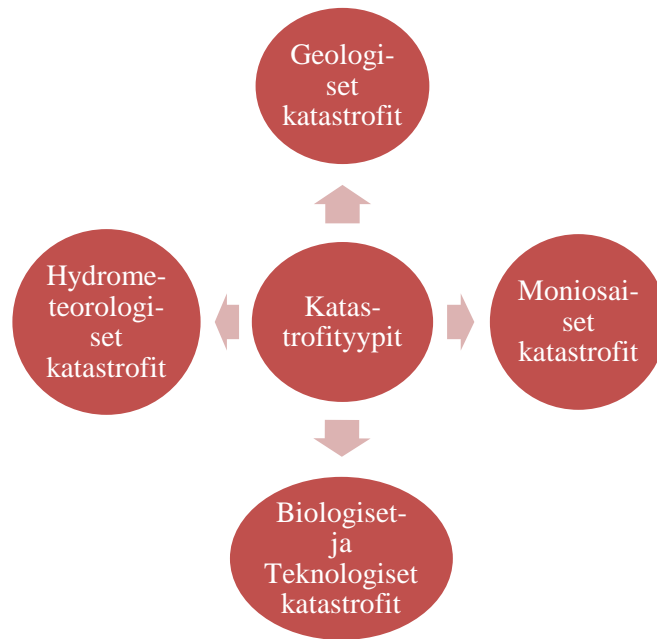
Avustustyötä ohjaavat tiukat periaatteet. ICRC yhdessä IFRC:n kanssa sopivat kansainvälisessä konferenssissa joulukuussa 2003 menettelytapaohjeet koskien Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun katastrofiaputoimintaa. Menettelytapaohjeiden mukaan avun saannin määrää aina sen tarve ja kaikki avun saajat ovat keskenään tasavertaisia. Avustustyössä etusijalla ovat avun saajien inhimilliset tarpeet. Avustustyöntekijöiden tulee kunnioittaa paikallisten omaa kulttuuria ja heidän tapojaan sekä kohdella paikallisia yhteistyökumppaneinaan. Katastrofiavun tulee ottaa huomioon paikalliset voimavarat sekä ottaa mukaan toiminnan johtoon avun saajien edustajat. Uskonnollisen tai poliittisen näkökannan edistäminen avun keinoin on kiellettyä, samoin avun käyttäminen hallituksen ulkopoliittikan välineenä. Punainen Risti on toiminnastaan vastuussa avunsaajille sekä lahjoittajille. Ihmisarvon kunnioittamisen pitää näkyä tiedotteissa ja mainonnassa, eikä

katastrofin uhreja tule esittää niissä ihmisarvoa alentavasti. (Rosén & Parkkari 2004, 165-166; Kankaansivu 2007, 27, 29.)

3.4.1 Katastrofityypit

Katastrofien voimakkuus vaikuttaa ulkopuolisen avun tarpeeseen. Katastrofeja on erilaisia ja ne voidaan jakaa geologisiin-, moniosaisiin-, biologisiin ja teknologisiin- sekä hydrometeorologisiin katastrofeihin (kuvio 3.). (Punainen Risti 2017a.) Geologisiin katastrofeihin lukeutuvat maanjäristykset, maanvyöryt, tsunamit sekä tulivuorenpurkaukset. Maanvyöry on seurausta maanjäristyksestä tai rankkasateesta. Tsunami syntyy yleensä maanjäristyksen tai vulkaanisen toiminnan seurauksena. Katastrofien aikana ja niiden jälkeen etsitään siinä loukkaantuneita ja katastrofialueelle järjestetään tarvittavaa fyysistä sekä henkistä apua. (Punainen Risti 2017n.) Ihmisen ja luonnon aiheuttamista samanklaisista onnettomuuksista syntyvät moniosaiset katastrofit. Moniosaisia katastrofeja ovat nälänhätä, joka johtuu ruoan saamisen ja riittämisen epävarmuudesta. Lisäksi moniosaisiin katastrofeihin kuuluu pakolaisuus, jonka voi aiheuttaa esimerkiksi luonnon katastrofi ja tämän seurauksena ihmiset pyrkivät turvaan toiseen maahan. (Punainen Risti 2017o.)

Biologisiin ja teknologisiin katastrofeihin kuuluvat epidemiat sekä tekniset onnettomuudet. Epidemia on tietyn alueen väestön keskuudessa poikkeuksellisen suurella osalla ilmenevä tartuntatauti. Teknisiä onnettomuuksia ovat teknologisesta tai teollisesta onnettomuudesta aiheutuneet vaarat, jotka voivat aiheuttaa muun muassa ympäristön pilaantumista. (Punainen Risti 2017p.) Hydrometeorologiset katastrofit liittyvät sään ääri-ilmiöihin. Tähän katastrofiryhmään kuuluvat kuivuudet, lumivyöryt, maastopalot, kylmyys, kuumuus, trooppiset hirmumyrskyt sekä tulvat ja syöksytulvat. (Punainen Risti 2017q.)

KUVIO 3. Katastrofityypit

3.5 Humanitaarinen apu

Humanitaarisen avun tarkoituksena on ihmishenkien pelastaminen, kriisien aikainen ihmisarvojen ylläpitäminen sekä inhimillisen hädän lievittäminen (Ulkoasiainministeriö 2016). Perustamisvuodestaan 1877 lähtien ”Suomen yhdistys haavoitettujen ja sairaiden sotilaiden hoitoa varten”, Suomen itsenäistymisen jälkeen Suomen Punainen Risti, on osallistunut kansainväliseen humanitaariseen avustustoimintaan. Erityisvahvuutena SPR:llä on korkeatasoinen, tehokas ja nopea humanitaarisen avun toimittaminen kohde maahan. (Kankaansivu 2007, 13; Punainen Risti 2017c.) Humanitaariset avustustoimenpiteet käynnistetään, jos katastrofialueen siviiliväestöllä esiintyy puutteita esimerkiksi terveydenhuollossa, elintarvikkeissa ja vaatteissa (Rosén & Parkkari 2004, 163). Muun muassa kriisin levinneisyys, kriisiä koskevan väestön määrä, alle viisivuotiaiden akuutisti aliravittujen lasten määrä, sairaiden ja kuolleiden määrä sekä hätäapua tarvitsevien määrät vaikuttavat Suomen avustuspäätöksiin (Ulkoasiainministeriö 2016).

Humanitaarisen avun tarve maailmalla on suuri. Apua tulee viedä sinne, missä sitä tarvitaan. Suomen humanitaarinen apu kohdennetaan virallisen avunpyynnön tehneille maille.

Avunpyynnön tehneiden maiden humanitaarisesta tilanteesta on tehty tarvearviointi. Luotettavan tarvearvioinnin lisäksi tarvitaan humanitaarisen avun järjestöjen yhteinen vetoisuus, jota koordinoi Yhdistyneet Kansakunnat (YK). Hätäapu saatetaan perille erilaisten järjestöjen viemänä. Avoimuus, tuloksellisuus, vastuullisuus ja puolueettomuus ovat hätäapua vievien järjestöjen toiminnassa tärkeitä piirteitä. (Ulkoasiainministeriö 2016.) Humanitaarista apua konfliktitilanteiden osapuolille ei pidetä puolueettomuudesta poikkeamisena eikä myöskään selkkaukseen kantaa ottavana tai sen osapuolia suosivana (Rosén & Parkkari 2004, 163).

Kriisialueelle apua toimittavalla järjestöllä pitää olla avun perille viemiseksi tarvittavat valmiudet sekä valmius toimia paikan päällä hätätilanteessa (Ulkoasiainministeriö 2016). Avustushenkilöstön on otettava huomioon kyseisen toiminta-alueen turvallisuusvaatimukset. Turvallisuusvaatimuksia noudattamatta jättäneen henkilön tehtävä voidaan keskeyttää ja henkilö lähetetään takaisin kotimaahansa. Avustushenkilöstöä tulee kunnioittaa ja suojella työssään. Apua vastaanottavan osapuolen tulee auttaa avustushenkilöstöä tehtävänsä toteuttamisessa paikan päällä. Avustushenkilöstön liikkumista ja toimintaa voidaan tilapäisesti rajoittaa pakottavien sotilaallisten syiden niin vaatiessa. (Rosén & Parkkari 2004, 165.)

3.5.1 Humanitaarisen avun muotoja

Kun sodan tai luonnononnettomuuden uhrit tarvitsevat apua nopeasti, apuun lähetetään Punaisen Ristin nopean avustustoiminnan yksiköt. Nopean avustustoiminnan yksiköt lähetetään tukemaan katastrofialueen Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun avustusoperaatiota. Tarkoituksena on, mahdollisuuksien mukaan, palkata suurin osa työntekijöistä katastrofialueelta, sillä paikalliset tuntevat parhaiten kotiseutunsa ja kulttuurinsa sekä osaavat paikallista kieltä. Yksiköiden käyttämät välineet ja laitteisto jäävät kohdemaahan. Paikalliset oppivat tulevien katastrofien varalta käyttämään katastrofiyksikön välineitä ja laitteita, mikä vahvistaa paikallisten kykyä vastata seuraavaan katastrofiin. (Punainen Risti 2017d.)

Nopean avustustoiminnan käytössä oleviin yksiköihin kuuluvat yleissairaala, kirurginen sairaala, terveysasema, logistiikka, avunjakelu, tieto- ja viestiliikenne sekä hätämajoitusleiri (kuvio 4). Nopean avustustoiminnan valmisteilla olevia yksiköitä ovat vesi- ja sanitaatioyksiköt sekä evakuointisairaala yksikkö. (Punainen Risti 2017d.)

KUVIO 4. Nopean avustustoiminnan yksiköt katastrofiapuun

Katastrofialueelle lähetetään yleissairaala, mikäli alueen terveydenhuollon palvelut ovat tuhoutuneet. Alueelle yleis- tai kirurgisen sairaalan mukana lähetettävässä kenttälaboratoriossa voidaan tehdä 20-30 erilaista peruslaboratoriotutkimusta. Osastoja yleissairaalaissa on kirurgiaan ja traumatologiaan, sisätauteihin, infektio- ja lastentauteihin sekä tarvittaessa trooppisiin tauteihin. Lisäksi tarjolla on gynekologian ja äitiyshuollon palvelut sekä synnytysosasto. (Punainen Risti 2017r.)

Sodan uhrien hoitamiseen on suunniteltu kirurginen sairaala. Sekä yleis- että kirurgisen sairaalan kokoonpanoon kuuluvassa leikkaussaliteltassa tehdään muun muassa traumatologisia leikkauksia, suurten haavojen hoitoa sekä amputaatioita. Leikkaussaliteltassa on mahdollista toteuttaa myös sisäelinkirurgiaa. Konfliktialueella toiminta painottuu sotakirurgiaan. Kun apua tarvitsevan väestön vammat ovat laajoja kirurgisia operaatioita vaativia, voidaan kirurginen sairaala lähettää apuun. (Punainen Risti 2017s.)

Perusterveydenhuollon palvelujen puuttuessa tai niiden ollessa riittämättömät, katastrofi-alueelle lähetetään terveysasema. Katastrofi-alueille lähetettävät terveysasemat voivat olla kiinteässä paikassa toimivia tai liikkuvia terveysasemia. Kiinteässä paikassa toimivalla terveysasemalla toiminta on päivätoimintaa, mutta siellä voidaan rajallisesti, potilaan tilan niin vaatiessa, hoitaa potilasta yön yli. Käytäntö ei ole vakikäytäntö vaan seurausta potilaan erikoistilanteesta. Harvaan asutulla alueella toimii liikkuva terveysasema eikä siellä ole vuodeosastoa. Terveysasema huolehtii ensiavusta, ennaltaehkäisee infekti- ja trooppisia tauteja sekä hoitaa niitä. Lasten neuvolapalvelut ja rokottaminen, raskauden seuranta ja synnytykset, väestön terveys- ja ravitsemustilan kartoitus sekä terveysneuvonta kuuluvat myös terveysaseman huolehtimiin asioihin. (Punainen Risti 2017t.)

Perheteltoista muodostuva hätämajoitusleiri on SPR:n uusi väliaikaiseen telttamajoitukseen tarkoitettu nopean avustustoiminnan yksikkö. Hätämajoitusleiri on tilapäinen ja leirillä sekä sen palveluilla pyritään luomaan pohjaa tulevaisuudelle. Majoitustelttojen lisäksi varustukseen kuuluu muun muassa käymälöitä ja vesihuolto. Tarvittaessa hätämajoitusleiriä voidaan käyttää myös kotimaassa. (Punainen Risti 2017u.)

Punaisella Ristillä on pitkä kokemus avunjakelun järjestämisestä. Avunjakeluyksikkö kartoittaa yhdessä paikallisten vapaaehtoisten kanssa apua eniten tarvitsevat henkilöt avustuskohteessa. Tämän kartoituksen jälkeen tiedetään avun tarve ja avunjakelu voidaan järjestää niin, että eniten apua tarvitsevat saavat avun nopeimmin. Avunjakelu järjestetään kuitenkin niin, että kaikki apua tarvitsevat myös saavat sitä. Perheen äidille annetaan hänen nimissään tarvikkeisiin oikeuttava jakelutosite. Avoimesti ja valvotusti tapahtuva avunjakelu toimii Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun tunnuksen suojaamana. (Punainen Risti 2017v.)

Tieto- ja viestiliikenne usein ylikuormittuu tai pahimmassa tapauksessa katastrofin seurauksena järjestelmä romahtaa. Tietoliikenne on välttämätöntä avun koordinoimisen sekä sen perille saamisen kannalta. Viestiliikenne sekä yhteydet Geneven ja Helsingin päämajoihin on turvattava katastrofikohteessa. (Punainen Risti 2017x.)

Avustustarvikkeiden nopea ja turvallinen toimitus katastrofi-alueelle tapahtuu logistiikkayksikön avulla. Kuljetusalan ammattilaiset huolehtivat avustustavaroiden tullaukset,

käsittelyt, varastoinnit sekä jatkokuljetukset kohteeseen katastrofialueella. Logistiikkayksikkö sijoittuu joko suoraan katastrofialueelle tai katastrofialueen läheisyyteen, kuitenkin kuljetuksen kannalta sopivaan paikkaan. Toimiva logistiikka on välttämätön avun perille viemisen mahdollistamiseksi. (Punainen Risti 2017y.)

Suomen Punaisen Ristin kansainvälistä auttamisvalmiutta ylläpidetään Tampereella Kalkussa sijaitsevassa logistiikkakeskuksessa. Katastrofiapu- ja kehitystyöhankkeisiin tarvittavat hankinnat tehdään logistiikkakeskuksessa. Siellä varastoidaan ja pakataan avustustavaraa sekä huolehditaan avustustavarankuljetuksesta. Katastrofivalmiusyksiköiden lähtövalmiuden ylläpitäminen sekä kotimaan valmiusvaraston ylläpito katastrofien varalle tapahtuu myös logistiikkakeskuksessa. (Punainen Risti 2017z.) Esimerkiksi kenttäsaairoita ja katastrofialueilla tarvittavaa välineistöä lähetetään logistiikkakeskuksesta maailmalle. Logistiikkakeskuksessa lahjoituksina saadut vaatteet lajitellaan ja lähetetään pakattuina avun kohteeseen. (Kankaansivu 2007, 30.)

4 MENETELMÄLLISET LÄHTÖKOHDAT

4.1 Laadullinen tutkimusmenetelmä

Hirsjärvi ja Hurmeen mukaan (2009, 25-28) laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus keskittyy tutkittavien havaintoihin ja kokemuksiin tilanteessa. Lisäksi tutkimus keskittyy niihin vaikuttaneiden asioiden, kuten menneisyyden, huomioimiseen. Kvalitatiivinen tutkimus on induktiivinen eli sen keskiössä ovat yksilö ja hänen kokemuksensa. Tutkittavien kokemukset saadaan tuotua kuuluviin tutkimukselle tyypillisin metodein esimerkiksi teemahaastattelulla. Tutkimuksen kohdetta pyritään kvalitatiivisessa tutkimuksessa tarkastelemaan kokonaisvaltaisesti. Tutkimuksessa käytetään induktiivista analyysia, jonka tarkoituksena on, että tulokset nousevat haastateltujen ajatuksista ja huomioista. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161, 164.)

Tämä opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisin tutkimusmenetelmin, koska tutkimus kohdentuu katastrofialueilla työskentelevien sairaanhoitajien kokemuksiin, tunteisiin ja ajatuksiin yksilöinä. Lisäksi opinnäytetyössä tarkastellaan sairaanhoitajien toimintaympäristöä ja taustatekijöitä kuten koulutuksia, järjestön toimintaa ja katastrofityyppettä. Laadullinen tutkimusmenetelmä soveltuu parhaiten yksilöllisten kokemusten kuvaamiseen. Haastattelussa nostetaan esiin yksilöiden kokemuksia SPR:n tarjoaman koulutuksen merkityksestä työskentelyyn katastrofialueilla, yleisiin kokemuksiin sekä ajatuksiin työn toteuttamisesta käytännössä.

4.2 Aineiston keruu teemahaastattelulla

Teemahaastattelulle eli puolistrukturoidulle haastattelulle on ominaista, että haastattelun jokin näkökulma on lyöty lukkoon, muttei kaikkia. Teemahaastattelussa haastattelu kohdennetaan tiettyihin teemoihin, joista keskustellaan. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 47-48.) Teemahaastattelu etenee etukäteen valittujen keskisten teemojen varassa. Etukäteen valittuihin teemoihin liitetään tarkentavia lisäkysymyksiä. Merkityksellisten vastausten löytäminen tutkimuksen tarkoituksen ja ongelmanasettelun tai tutkimustehtävän mukaisesti on se mihin teemahaastattelussa pyritään. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75.)

Teemahaastattelussa pyritään saamaan halutusta asiasta mahdollisimman paljon tietoa. Tällöin on perusteltua antaa haastateltaville haastattelukysymykset tai -teemat hyvissä ajoin tutustuttaviksi. On eettisesti perusteltua kertoa haastateltaville, mitä tutkimus koskee. Haastattelun etuna on myös se, että haastateltavat voidaan valita niin, että heillä on kokemusta tutkittavasta ilmiöstä tai asiasta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73-74.) Teemahaastattelu lähtee oletuksesta, että tällä menetelmällä kaikkia yksilön kokemuksia, ajatuksia, uskomuksia ja tunteita voidaan tutkia (Hirsjärvi & Hurme 2010, 48).

Teemahaastattelurunkoa tehdessä ei laadita yksityiskohtaista kysymysluettelo, vaan määritetään teema-alueet. Teema-alueet ovat niitä alueita, joihin varsinaiset haastattelukysymykset perustuvat. Teema-alueita tarkennetaan haastattelutilanteessa kysymyksillä. Teemahaastatteluun kuuluu se, että sekä haastattelija että haastateltava toimivat haastattelun edetessä tarkentajana. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 66-67.)

Opinnäytetyön tekijät tutustuivat yhteistyötahon internetsivuihin, joista löytyi teemahaastatteluun sopivat aihealueet (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies.b; Punainen Risti 2017j). Opinnäytetyön teemahaastatteluun muodostui seitsemän teemaa ja niihin tekijät pohtivat yhdessä tarkentavia kysymyksiä haastattelun tekemisen helpottamiseksi. Teema-alueet ja tarkentavat kysymykset lähetettiin hyväksyttäväksi opinnäytetyön yhteistyötahon edustajalle sekä ohjaavalle opettajalle, minkä jälkeen ne olivat valmiita haastateltaville lähetettäväksi.

Teemahaastattelu valittiin tämän opinnäytetyön aineiston keruumuodoksi, koska se mahdollistaa avoimen keskustelun aiheesta ja sen pystyi tekemään puhelimitse. Haastatteluilla kerättiin aineistoa sairaanhoitajilta tutkittavista aiheista. Haastattelun teemoja oli seitsemän ja niihin liitettiin tarkentavia kysymyksiä (liite 2.). Tämän opinnäytetyön yhteistyötaholle lähetettiin saatekirje (liite 3.), joka välitettiin SPR:n toimesta vartenotettaville haastateltaville. Opinnäytetyöhön halukkaat osallistujat ottivat opinnäytetyön tekijöihin yhteyttä sähköpostitse, jolloin heillä oli mahdollista kysyä lisää opinnäytetyöstä. Opinnäytetyön tekijät lähettivät yhteyttä ottaneille sairaanhoitajille suostumuslomakkeen allekirjoitettavaksi (liite 4.) ja teemahaastattelurungon (liite 2.) etukäteen tutustuttavaksi. Opinnäytetyöhön osallistuneilla oli mahdollisuus kysyä kysymyksiä haastatteluun tai muuhun opinnäytetyöhön liittyvistä asioista koko prosessin aikana.

Opinnäytetyön tekijät sopivat sähköpostin välityksellä haastateltavien kanssa haastattelun ajankohdan sekä sen toteutusmuodon. Tähän työhön osallistui neljä haastateltavaa. Haastattelut tehtiin puhelimen ja Skypen välityksellä sekä kasvotusten. Haastattelut toteutettiin haastateltaville sopivana ajankohtana. Haastattelut toteutettiin marraskuun 2016 ja tammikuun 2017 välisenä aikana. Haastattelut olivat yksilöhaastatteluita ja yhden haastattelun kesto oli keskimäärin 60 minuuttia. Haastattelut nauhoitettiin sanelimelle ja tallennettiin tietokoneelle salasanaalla suojattuna haastattelun jälkeen.

4.3 Aineiston analyysi

Teemahaastatteluin kerätylle aineistolle tehdään aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Analyysin tehtävänä on luoda tutkittavasta ilmiöstä sanallinen ja selkeä kuvaus. Käsitteitä yhdistelemällä saadaan vastaus tutkimustehtävään. Aineistolähtöiseen sisällönanalyysiin kuuluvat aineiston litterointi, redusointi, klusterointi sekä abstrahointi. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108-109, 112.) Kuviossa 5. on esitetty tämän opinnäytetyön aineiston analyysin eteneminen vaiheittain.

KUVIO 5. Sisällönanalyysin vaiheet

4.3.1 Litterointi

Haastatteluin kerätty tutkimusaineisto muutetaan tutkittavaan muotoon. Haastattelun tallentaminen on analyysin kannalta välttämätöntä. Haastatteluaineiston nauhoitukset muutetaan tekstiksi. Tätä vaihetta kutsutaan litteroinniksi. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 75; Vilka 2015, 137.) Aineiston purkamiseen on syytä ryhtyä pian aineiston keräämisen jälkeen. Tällöin aineisto on vielä tuoreessa muistissa ja se helpottaa tutkijan kirjoittamista. Tietojen täydentäminen tai selvittäminen on myös helpompaa heti haastattelujen jälkeen. Vaikka haastateltavia olisi määrällisesti vähän, se ei tarkoita, että aineistoa olisi niukasti. Yleensä teemahaastattelun avulla kerätty aineisto on runsas. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 135.) Haastateltavien puhe tulee kirjoittaa litteroinnissa sanasta sanaan auki, eikä ilmauksia saa muuttaa (Vilka 2015, 138).

Tässä opinnäytetyössä haastattelut toteutettiin haastateltaville sopivilla tavoilla kasvotusten, puhelimitse tai Skypen välityksellä. Haastattelut olivat yksilöhaastatteluja ja ne nauhoitettiin erilliselle sanelimelle ja varmistuksena vielä toisen opinnäytetyön tekijän puhelimeen. Nauhoitukset siirrettiin tietokoneelle, minkä jälkeen ne poistettiin sanelimesta sekä puhelimesta. Haastattelut jaettiin litteroitaviksi tasan opinnäytetyön tekijöiden kesken. Haastattelunauhoituksia kuunneltiin läpi ja kirjoitettiin auki sana sanalta. Tässä opinnäytetyössä oli neljä haastattelua, josta kertyi litteroitua aineistoa yhteensä 31 sivua.

4.3.2 Redusointi

Redusoinnilla tarkoitetaan aineiston pelkistämistä eli informaatio tiivistetään tai pilkotaan osiin. Pelkistyksessä aineistosta karsitaan tutkimuksen kannalta epäolennaiset asiat pois. Auki kirjoitetusta aineistosta etsitään tutkimuskysymyksiä kuvaavia ilmaisuja. Nämä ilmaisut merkitään auki kirjoitettuun aineistoon esimerkiksi alleviivaamalla värikyynillä, jonka jälkeen ilmaisut siirretään erilliselle konseptille tai tiedostolle jatkotoimenpiteitä varten. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 109.)

Tässä opinnäytetyössä auki kirjoitettuun aineistoon tutustuttiin lukemalla aineistoa läpi sekä kuuntelemalla haastatteluja uudelleen. Auki kirjoitetusta aineistosta lähdettiin etsimään alkuperäisiä ilmauksia haastattelun teemojen ohjaamana. Alkuperäiset ilmaukset alleviivattiin aineistosta sekä alleviivatut ilmaukset listattiin. Alkuperäiset ilmaukset listattiin erilliselle Word-tiedostolle, jossa ilmauksista muodostettiin taulukko. Taulukossa oli kaksi saraketta, joihin listattiin alkuperäiset ilmaukset. Alkuperäisten ilmausten sanoma tiivistettiin pelkistämällä alkuperäinen ilmaus tiiviimpään muotoon. (Taulukko 1.).

TAULUKKO 1. Pelkistäminen

ALKUPERÄISET ILMAUKSET	PELKISTETTY ILMAUS
”SPR:n koulutus on tosi monipuolinen ja hyvä, ja mä tykkään et se on sillein selkeesti rakennettu.”	SPR:n koulutus on monipuolinen ja selkeästi rakennettu.
” Siinä on ensin, että lähdetään peruskursseille, mikä kestää viikon ja on englanninkielellä, aamusta iltaan ja välillä yölläkin sitten tehdään asioita.”	Peruskurssi on vaativa ja koulutus jatkuu ympäri vuorokauden.
” No SPR:llähän on hirveen hyvä tämä, sitä kutsutaan nykyään IMPACT, ennen se oli basic training course. ”	SPR:llä erittäin hyvä IMPACT - kurssi.
” Mun kokemus on se, että aina tota olen kaikkiin mun tarpeisiin olen saanut apua. Kaikilta näiltä kolmelta komponentilta. Kaikissa maissa missä mä oon ollut. Että sen takia varmasti on niin hyvin pysynyt tässä ringissä mukana. Tuntuu että on minusta huolehdittu sen verran kun mä oon tarvinnut huolehtia.”	Järjestö tukee hyvin delegaattejaan heidän työssään.

4.3.3 Klusterointi

Klusterointi tarkoittaa aineiston ryhmittelyä. Tässä vaiheessa pelkistetyistä ilmauksista etsitään samankaltaisuuksia. Samankaltaiset pelkistetyt ilmaukset yhdistetään ja niistä muodostuvat alaluokat. Alaluokat nimetään käsitteellä, joka kuvaa luokan sisältöä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 110.)

Tässä opinnäytetyössä jokainen pelkistetty ilmaus kirjoitettiin omalle lapulleen. Kun pelkistetyt ilmaukset olivat omilla lapuillaan, niiden ryhmitteleminen oli liikuteltavuuden takia helpompaa sekä selkeämpää toteuttaa. Pelkistetyistä ilmauksista muodostettiin ryhmiä. Nämä samankaltaiset käsitteet muodostivat yhteensä 17 alaluokkaa. Tästä vaiheesta tehtiin myös taulukko. Taulukossa oli samankaltaiset pelkistykset yhdistettyinä ja niistä muodostetut alaluokat (Taulukko 2.).

TAULUKKO 2. Alaluokkien muodostus

PELKISTETTY ILMAUS	ALALUOKKA
<p>Koulutuksella ja työkokemuksella on iso merkitys katastrofi-alueen työskentelyssä.</p> <p>Koulutuksella on älyttömän suuri merkitys työhön.</p> <p>Koulutukset ovat erittäin hyviä ja kiinnostavia sekä kouluttajat ovat mahtavia.</p>	<p>Koulutuksen merkitys katastrofityössä.</p>
<p>Kokonaisvaltainen palaute mahdollistaa kehityksen.</p> <p>Koulutuksista kerätään palaute koulutuksen lopuksi, jonka avulla niitä pyritään kehittämään tarpeita vastaaviksi.</p>	<p>Palaute kurssien kehittämiseksi.</p>
<p>Nuorten delegaattien urasuunnitteluun humanitaarisella puolella tulisi panostaa.</p> <p>Yksinhuoltajavanhempien huomioiminen ja tukeminen tarvitsisi parannusta.</p> <p>Yksinhuoltajavanhemman parempi tukeminen.</p> <p>Koulutuksissa saisi kehittää aikataulutusta ja jakaa paljon tietoa sisältävä ja kysymyksiä nostattava koulutus useampaan osaan.</p>	<p>Kehittämisehdotukset.</p>
<p>Järjestö tukee hyvin delegaattejaan heidän työssään.</p> <p>SPR on ollut erityisen vastaan tuleva ja organisaationa se huolehtii delegaattien hyvinvoinnista.</p> <p>Apua tarjotaan hyvin, Suomen Punainen Risti huolehtii sekä kotimaassa että komennuksella työntekijöistään.</p> <p>Kaikki komponentit, liitto, komitea ja eritoten SPR ovat olleet tavoitettavissa ja aina on voinut keskustella mieltä painavista asioista.</p> <p>Hyvä on se, että maksavat lapsen koulumaksun, mutta SPR:n palkat ovat pienemmät verrattuna kansainvälisen Punaisen Ristin palkkoihin.</p> <p>Palautteen saaminen komennuksen päätteeksi suullisesti ja kirjallisesti sekä vuosittainen kehityskeskustelu ovat automaattisia systeemejä.</p> <p>Toiminta on organisoitua, delegaattien terveydenhuollosta huolehditaan ja heillä on erittäin hyvät vakuutukset.</p>	<p>Järjestö huolehtii delegaateistaan.</p>

4.3.4 Abstrahointi

Abstrahointi tarkoittaa käsitteellistämistä. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä käsitteiden yhdisteleminen ja ryhmittely jatkuvat. Abstrahoinnissa erotetaan olennainen tieto tutkimuksen kannalta ja muodostetaan käsitteitä. Yläluokkien avulla tutkimuskohteesta muodostetaan kuvaus. Alkuperäisaineistoon verrataan teoriaa ja johtopäätöksiä, eli yläluokkien tulee kuvastaa koko prosessia. Tutkittavien kokemusten tulee välittyä jokaisessa analyysin vaiheessa ymmärrettävästi. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 111-113.)

Tässä opinnäytetyössä käsitteiden yhdistelyä jatkettiin. Alaluokat koottiin taulukkoon ja niistä muodostettiin yläluokat. Alaluokista muodostui viisi yläluokkaa (Taulukko3.).

TAULUKKO 3. Yläluokkien muodostus

ALALUOKKA	YLÄLUOKKA
Yhteydenpidon helpottuminen nykyteknologialla Kotiinpaluu Ammatissa hankitun työkokemuksen keskeinen rooli Kollegojen tuki työssä	Työssä jaksaminen.
Delegaattien terveys Järjestö huolehtii delegaateistaan Turvallisuusmääräysten noudattaminen	Delegaateista huolehtiminen.
Toimintaympäristö Asuinolosuhteet Työ katastrofialueella Työn monipuolisuus	Katastrofityö.
SPR:n tarjoama peruskoulutus katastrofityöhön Jatkokouluttautuminen Palaute kurssien kehittämiseen Koulutuksen merkitys katastrofityössä	Koulutus.
Jaksamisen tukeminen Kehitysehdotukset	Toiminnan kehittäminen.

Pääluokkien muodostaminen tapahtui yhdistämällä yläluokkia niitä keskeisesti kuvaavilla käsitteillä. Pääluokkia muodostui kaksi. Muodostuneet pääluokat kuvaavat haastateluista esiin nousseita keskeisiä asioita. (Taulukko 4.).

TAULUKKO 4. Pääluokkien muodostus

YLÄLUOKKA	PÄÄLUOKKA
Työssä jaksaminen. Delegaateista huolehtiminen. Toiminnan kehittäminen.	Toiminnan kehittäminen osana jaksamista.
Katastrofityö Koulutus	Koulutus katastrofityöhön.

5 TULOKSET

5.1 Sairaanhoidajien SPR:ltä saama koulutus ennen katastrofialueelle lähtöä

Haastatteluissa sairaanhoitajat kertoivat, että heidän tulee suorittaa ensin Punaisen Ristin järjestämä IMPACT-koulutus sekä turvallisuuskoulutus. Nämä muodostavat peruskoulutuksen. Peruskoulutusten jälkeen sairaanhoitaja pääsee liittymään henkilöstöreserviin, jonka kautta työkutsut välitetään katastrofialueille. Peruskoulutusten jälkeen delegaatti voi osallistua kehitysyhteistyötehtäviin. Suoritettuaan lääkinnällisen ERU Induction -koulutuksen sekä Specialised ERU Medical -koulutuksen sairaanhoitaja pääsee ERU komennukselle ICRC:n alaisuudessa konfliktialueiden tai IFRC:n alaisuudessa luonnonkatastrofialueille.

...on se tietty alkupaketti, että käyt sen IMPACT-koulutuksen, mikä on se peruskoulutus, joka on kaikille yhteinen ja sitten sen jälkeen lähdetään miettimään, että mikä on mun ERU -alue...

Sairaanhoitajat kertoivat, että IMPACT-koulutus on viikon mittainen intensiivinen englanninkielinen koulutus. Koulutuksessa sairaanhoitajat oppivat Punaisen Ristin järjestön toiminnasta, organisaation rakenteesta sekä sen elinten roolista järjestössä. Peruskoulutusta päivitetään jatkuvasti, jotta se vastaisi delegaattien tarpeisiin kentällä. Lisäksi koulutuksessa selviää, onko hakija soveltuva fyysisesti ja psyykkisesti vaativaan työhön.

... lähetään sinne peruskurssille, mikä kestää viikon ja se on hyvin semmoinen, se on aika raskas koulutus. Se on viikon kestävä englanninkielellä, aamusta iltaan ja välillä yölläkin sitten tehdään asioita.

Sairaanhoitajat korostivat turvallisuuskoulutuksen tärkeyttä. Turvallisuuskoulutuksessa harjoitellaan konkreettisia tilanteita, joita voi kohdata katastrofityössä. Harjoitustilanteista on pyritty tekemään mahdollisimman todentuntuisia erilaisin erikoistehostein, esimerkiksi räjäytyksin. Turvallisuuskoulutuksissa tehtävät harjoitukset toteutetaan yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa. Turvallisuuskoulutus luo pohjan turvallisuusmääräyksille, joita toteutetaan kaikissa katastrofityön kohteissa. Turvallisuusmääräyksiin vaikuttavat maan sen hetkinen tilanne sekä katastrofin luonne.

... niin meidän koko tiimi oli saanut hyvän turvallisuuskoulutuksen ja se tuli kyllä selkeästi esille, että meillä oli hyvin yhtenäinen ajatus siitä, että säännöistä pidetään kiinni ja miksi niistä pidetään kiinni...

... turvallisuuskoulutuksessa ei vain istuta luokahuoneessa ja joku ammatilainen käy kertomassa, että mitä se voisi olla vaan nimenomaan se simulaatioharjoitus valmistaa hyvin ja herättää ajatuksia, siitä miten me toimitaan tietyissä tilanteissa...

5.2 Sairaanhoidajien kokemukset SPR:ltä saamistaan koulutuksista

Sairaanhoidajien haastatteluissa nousi selvästi esiin se, että sairaanhoitajat kokivat niin perus- kuin jatkokoulutusten olevan laadukkaita, delegaattien tarpeeseen vastaavia sekä selkeästi rakennettuja ja monipuolisia.

Punaisen Ristin koulutukset ovat olleet uran parhaimpia, laadukkaimpia sekä antoisimpia.

Peruskoulutukseen kuuluvat IMPACT-koulutus ja turvallisuuskoulutus. Sairaanhoitajat kertoivat kurssien vastanneen odotuksia, sillä ne tarjosivat perustietoa järjestöstä ja turvallisuudesta. Peruskoulutukset tarjoavat katastrofityöhön keskeisen tiedon, jolla toimia järjestön edustajana maailmalla. Turvallisuuskoulutus antaa delegaateille käytännön esimerkkejä toiminnasta erilaisissa vaativissa tilanteissa. Tilanteita päästään harjoittelemaan ja niistä jää delegaateille toimintamalleja tulevia työtehtäviä varten.

Peruskoulutus vastaa odotuksia ja antaa tärkeää tietoa järjestöstä. Koulutuksia on paljon ja eri pituisia, alkuvaiheessa niitä käydään paljon. Peruskurssilla käydään kattavasti perustieto läpi. Turvallisuuskoulutuksen konkreettiset harjoitukset ovat hyviä.

Jatkokouluttautumisen ja työssä kehittymisen mahdollisuudet sairaanhoitajat näkivät monipuolisina ja laajoina. Kursseja jatkokouluttautumiseen on paljon ja kursseja voi suorittaa paikan päällä opiskelun lisäksi myös verkkokursseina itselle sopivana ajankohtana. Jatkokoulutuksien tarpeet tulevat kentiltä ja koulutuspaketteja päivitetään jatkuvasti. SPR kannustaa delegaattejaan kouluttautumaan oman erikoisalueensa ulkopuolisilla koulutuk-

silla sekä myös SPR:n ulkopuolisilla koulutuksilla itsenäisesti. Oman erikoisalueensa ulkopuolisilla koulutuksilla tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä sairaanhoitajan hankkimaa lisäkoulutusta esimerkiksi IT -koulutuksilla, jotka eivät liity lääketieteeseen.

Koulutuspaketin on oltava kunnossa ja koulutuksia pidettäessä ollaan yhteistyössä kansallisten yhdistysten kanssa.

Kurssilta saa hyviä kontakteja ja SPR:llä on paljon jatkokursseja sekä täydennyskoulutusta, mistä SPR on kuuluisa.

Sairaanhoitajat kertovat kokevansa Punaisen Ristin järjestämät koulutukset pedagogisesti laadukkaina ja sisällön vastaavan oikeita olosuhteita katastrofityössä. Kurssien luennoitsijat ovat itse toimineet delegaatteina katastrofityössä ja ovat kokemusasiantuntijoita luennoimastaan aiheesta. Koulutuksien lopuksi kerätään koulutuksista palautetta, jonka avulla niitä pyritään kehittämään.

SPR:n koulutus monipuolinen ja selkeästi rakennettu. Koulutukset luovat pohjan käytännön toiminnalle.

5.3 Koulutuksen merkitys sairaanhoitajille katastrofityössä

Sairaanhoitajat kertoivat, että koulutukset tukevat vahvasti kenttätöitä ja niillä on suuri merkitys katastrofityöskentelyyn. Koulutukset tarjoavat delegaateille tärkeää tietoa ja opettavat käytännön esimerkein, miten työssä eteen tulevissa tilanteissa kannattaa toimia. Koulutukset mahdollistavat uusien kontaktien luomisen ja kollegojen välisen tuen sekä omien kokemusten jakamisen koulutustilanteissa. Vertaistuen merkitys kollegoilta korostuu katastrofityössä jaksamisessa. Omia kokemuksiaan voi jakaa samassa tilanteessa olevien kanssa, sillä he ymmärtävät asiat eri tavalla kuin omat läheiset, jotka eivät ole samanlaisissa tilanteissa olleet. Mieltä painavat asiat käydään komennuksilla saman päivän aikana läpi, jotta niitä ei tarvitse viedä mukanaan kotiin yksin pohdittavaksi tai seuraavalle komennukselle.

Koulutuksilla on älyttömän suuri merkitys työhön. Koulutukset ovat erittäin hyviä ja kiinnostavia sekä kouluttajat mahtavia. Tapahtumien läpikäyminen ja asioista keikalla puhuminen on tärkeää, etteivät ne vaikuta työskentelykykyyn.

Keikoilla kollegojen vertaistuki ja tilanteiden läpikäyminen on tärkeää jakamisen ja yleisesti psyykeen kannalta.

Koulutuksella ja työkokemuksella on keskeinen merkitys katastrofialueen työskentelyssä. Haastatteluista nousi esiin työkokemuksen vaikutus työskentelyn sujuvuuteen. Kokemusten perusteella Suomen Punaisen Ristin käytäntö ottaa koulutukseen ainoastaan sellaisia henkilöitä, joilla on 3-5 vuoden vankka työkokemus koettiin erittäin hyväksi. Muissa maissa vastaavaa käytäntöä ei aina ole ja delegaatit katastrofialueille voivat tulla suoraan koulun penkiltä vailla käytännön työkokemuksen tuomaa tietotaitoa.

*Työskentely katastrofialueella on haastavampaa sellaisten kanssa, joilla ei ole työkokemusta omalta alaltaan.
Kaikki tietävät paikkansa ja tehtävänsä.*

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

6.1 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

Tutkittavasta ilmiöstä pyritään tuottamaan mahdollisimman luotettavaa tietoa tieteellisen tutkimuksen avulla. Tieteellisen tiedon ja tiedon hyödyntämisen kannalta luotettavuuden arviointi on välttämätöntä. (Kylmä & Juvakka 2007, 127.) Laadullisella tutkimusmenetelmällä tehdyssä tutkimuksessa työn kohteena ovat tutkijan tekemät teot ja valinnat. Pohjan laadullisen tutkimuksen luotettavuudelle luo tutkija itse ja hänen rehellisyytensä. (Vilkkä 2015, 196.) Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida menetelmän luotettavuuskriteereillä. Uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys ja siirrettävyys ovat kriteerejä, joilla voidaan arvioida laadullisen tutkimuksen luotettavuutta. (Kylmä & Juvakka 2007, 127.)

Kriteerinä uskottavuus merkitsee totuudenmukaisuutta tutkimuksessa ja sen tuloksissa sekä uskottavuuden osoittamista tutkimuksessa (Kylmä & Juvakka 2007, 128). Tässä opinnäytetyössä uskottavuus tarkoitti sitä, että opinnäytetyön tekijöillä ei ollut ennakoasenteita opinnäytetyön aiheeseen liittyen. Tästä syystä tutkimuksen tulokset ovat haastateltavien tuottamia eivätkä opinnäytetyön tekijöiden ennakoasenteiden muokkaamia.

Vahvistettavuudella tarkoitetaan sitä, että tutkimusprosessi tulee kuvata niin selvästi, että toinen lukija kykenee seuraamaan tutkimuksen etenemistä sekä tutkijan päättelyä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 139). Kriteerinä vahvistettavuus voi olla ongelmallinen, sillä laadullisessa tutkimuksessa saman aineiston perusteella toinen lukija ei välttämättä päädy samaan tulkintaan. Laadullisessa tutkimuksessa hyväksytään se, että todellisuuksia on monia. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Tässä opinnäytetyössä prosessin eri vaiheet on kuvattu mahdollisimman tarkasti, jotta opinnäytetyön lukija pystyy seuraamaan tekijöiden päättelyä ja ajatusten kulkua.

Reflektiivisyys edellyttää tutkimuksen tekijän tietoisuutta omista lähtökohdistaan tutkimuksen tekijänä. Tutkimuksen tekijän on arvioitava, miten hän vaikuttaa tutkimusprosessiinsa sekä aineistoonsa. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Opinnäytetyön tekijöillä ei ole

aikaisempia yhteyksiä yhteistyötahoon, mikä vähentää ennakko-odotuksia. Lisäksi opinnäytetyön aihe on tekijöiden kiinnostuksesta kehittynyt idea, mikä lisää motivaatiota työtä kohtaan. Haastetta työhön tuo aiheen vähäinen tutkiminen. Opinnäytetyön tekijät tiedostavat kokemattomuutensa vastaavan työn tekemisessä, mikä saattaa heijastua mahdollisesti aineiston analyysissä ja tutkimuksen työskentelyn prosessin kuvauksessa.

Siirrettävyydellä tarkoitetaan tutkimustulosten siirtämistä muihin vastaaviin konteksteihin (Tuomi & Sarajärvi 2009, 138; Kylmä & Juvakka 2007, 129). Siirrettävyyden kannalta tutkimuksen tekijän tulee kuvailla riittävän tarkasti esimerkiksi tutkimukseen osallistujia sekä ympäristöä (Kylmä & Juvakka 2009, 129). Tulosten tarkka kuvaileminen helpottaa niiden siirrettävyyttä toiseen ympäristöön. Tässä opinnäytetyössä tutkimukseen osallistuvien kuvaileminen jää niukaksi anonymiteetin säilyttämisen vuoksi. Tästä syystä opinnäytetyössä ei mainita haastateltujen delegaattien komennusmaita tai tarkkaa työhistoriaa.

Ihmisiin kohdistuvissa tutkimuksissa tulee ottaa huomioon tärkeimpinä eettisinä periaatteina luottamuksellisuus, suostumus, joka pohjautuu saatuun informaatioon tutkimuksesta, yksityisyyden säilyttäminen sekä seuraukset (Hirsjärvi & Hurme 2010, 20). Tutkimusetiikka, eli hyvä tieteellinen käytäntö on monella tapaa osa tutkimuksen tekemistä. Tutkimusetiikka kulkee mukana jo tutkimuksen ideointivaiheessa aina vaiheeseen, jossa pohditaan tutkimuksen tuloksia. (Vilka 2015, 41.)

6.2 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata millaisen koulutuksen SPR:n palveluksessa olevat sairaanhoitajat saavat ennen katastrofialueelle lähtöä sekä millaisena sairaanhoitajat kokevat koulutukset. Tulosten mukaan kaikki haastateltavat sairaanhoitajat aloittavat delegaattiksi kouluttautumisen samoilla peruskoulutuksilla, joita ovat viikon kestävä englanninkielinen IMPACT-koulutus sekä turvallisuuskoulutus. Tämän jälkeen delegaattit jatkokouluttautuvat ERU Induction -koulutuksella sekä Specialised ERU Medical -koulutuksella, jonka jälkeen he jatkokouluttautuvat omien tarpeidensa ja mielenkiintonsa mukaisesti. Tuloksista kävi ilmi, että koulutuksia on paljon ja ne ovat monipuolisia. Niitä

pidetään hyvinä ja tarpeisiin vastaavina. Tuloksista ilmeni, että kouluttajat ovat asiantuntijoita, koska he toimivat itse delegaatteina katastrofityössä ja tämän vuoksi koulutukset ovat erittäin käytännönläheisiä. Koulutuksista sairaanhoitajat saavat toimivia toimintamalleja työkentille. Tuloksista näkyy se, että koulutuksia päivitetään ympärillä muuttuvan maailman vaatimalla tavalla.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata koulutusten merkitystä sairaanhoitajille katastrofityössä. Tuloksista kävi ilmi, että koulutuksella on suuri merkitys katastrofityössä toimimiselle. Koulutukset luovat pohjan, mutta ne eivät anna täysiä valmiuksia kenttätöihin. Työskentelyyn kentällä vaikuttaa selkeästi delegaatin ammatissaan hankkima työkokemus sekä henkilön persoona. Koulutuksen merkitys sairaanhoitajalle on keskeinen, mutta se ei ole ainoa vaikuttava asia katastrofityöskentelyssä. Tuloksissa turvallisuuskoulutus sai erittäin paljon positiivista palautetta, sitä pidettiin erittäin tärkeänä ja suoraan kentällä työskentelyyn vaikuttavana. Tuloksista kävi ilmi, että Punaisen Ristin järjestö huolehtii delegaateistaan sekä kentällä että kotimaassa. Järjestö on luonut selkeitä toimintaohjeita delegaattien terveydestä huolehtimiseen sekä turvallisuuden ylläpitämiseen kentillä ja näihin sairaanhoitajat ovat tulosten mukaan tyytyväisiä. Delegaattina toimiva sairaanhoitaja tietää katastrofityöhön osallistuessaan järjestön keskeiset toimintaperiaatteet sekä toimintaa ohjaavat määräykset ja säännöt.

Tämän opinnäytetyön teoreettiset lähtökohdat luovat pohjan opinnäytetyön tulosten ymmärtämiseen. Opinnäytetyö kertoo lääkintäpuolen delegaatin kouluttautumispolun, selvittää katastrofityötä sekä Punaisen Ristin järjestön toimintaa. Punaisen Ristin toimintaa kuvataan katastrofityön näkökulmasta.

6.3 Prosessin kuvaus ja pohdinta

Tutkimusprosessin aikana tehtävien tarkentuminen on tavanomaista (Kylmä & Juvakka 2007, 26). Alkuperäisestä suunnitelmasta keskittyä perioperatiivisten hoitajien työskentelyyn katastrofialueen leikkaussalissa, työn aihe ja tehtävät tarkentuivat prosessin edetessä koskien nyt sairaanhoitajien työskentelyn katastrofialueella. Tehtävien muuttumisesta huolimatta aihe säilyi yhteistyötaholähtöisenä. Opinnäytetyön tehtävät muuttuivat opinnäytetyöprosessin aikana ja tästä johtuen opinnäytetyön teoriaosuutta tuli muokata

tehtäviin vastaaviksi. Haastateltavien löytäminen oli aluksi haastavaa. Lopulta opinnäytetyöhön osallistui tavoitteiden mukaisesti neljä haastateltavaa. Opinnäytetyöhön osallistuneilla delegaateilla oli useampia SPR:n palveluksessa suoritettuja työkomennuksia katastrofialueille. Työkomennuksia delegaateilla oli keskiarvoltaan yhdeksän. Delegaattien työtehtävät olivat monipuolisia muun muassa projektijohtamista, tiimin vetäjänä työskentelyä, kliinistä hoitotyöstä sairaanhoitajana sekä paikallisten kouluttamista.

Opinnäytetyön teoriaosuus kuvaa järjestön toimintaa painottuen katastrofityöhön sekä delegaatin kouluttautumispolkua. Paikoitellen teoriaosuuden ymmärrettävyyttä hankaloittaa runsas termien sekä lyhenteiden määrä. Tätä helpottamaan opinnäytetyön tekijät laativat koosteen opinnäytölle keskeisistä termeistä ja käsitteistä työn alkuun. Opinnäytetyöhön luodut kuvat selkeyttävät tekstin sisältöä.

Tämän opinnäytetyön aihe oli lähtöisin tekijöiden kiinnostuksesta. Aihe toi haastetta muun muassa siksi, että opinnäytetyön aihetta vastaavaa kirjallisuutta oli niukasti, eivätkä kirjalliset olleet tuoreita. Lähdemateriaalina käytettiin paljon internetlähteitä, sillä ne olivat päivitettyjä, ajan tasalla olevia sekä opinnäytetyön aihetta vastaavia. Lähteinä käytettiin sekä kansainvälisiä että kotimaisia lähteitä. Opinnäytetyön tekijät pyrkivät käyttämään alle kymmenen vuotta vanhoja lähteitä. Internetlähteitä käytettäessä varmistettiin niiden luotettavuus valitsemalla lähteiksi luotettavan tahon julkaisemia materiaaleja kuten Ulkoasiainministeriö, Punaisen Ristin omat sivut sekä Suomen lähetysseura. Opinnäytetyössä käytetyt lähteet tukevat toisiaan opinnäytetyön teoriassa.

Opinnäytetyön prosessi oli paikoin haastava. Tämän opinnäytetyön tekeminen opetti tekijöille yhteistyötä ja aikataulutusta. Yhteistyöllä tarkoitetaan tekijöiden välistä yhteistyötä sekä yhteistyötä koulun ohjaavan opettajan ja yhteistyötahon kanssa. Aikataulutuksen merkitys korostui, koska prosessiin varattu aika kävi vähiin muun muassa muuttuneiden tehtävien takia. Tämän vuoksi opinnäytetyön tekijät toteuttivat opinnäytetyön kirjoittamisen nopealla aikataululla. Kirjoittamiseen varattiin kuitenkin aikaa, jotta sisältöä ehdittiin vielä hioa ennen työn palautusta. Työtä lukivat prosessin aikana työn ohjaava opettaja, yhteistyötaho sekä opponoijat. Heidän lisäksi työtä lukivat opinnäytetyön tekijöiden ystävät, joilla ei ollut aiheesta aikaisempaa tietoa. Näin opinnäytetyön tekijät pystyivät lukijoiden kommenttien perusteella selittämään lisää epäselviksi jääneitä kohtia ja varmistamaan työn lukemisen ymmärrettävyyden sekä sujuvuuden.

Tiukassa aikataulussa korostui myös opinnäytetyön tekemiseen liittyvien tehtävien jakaminen ja toisen tekijän tukeminen sekä stressinhallinta. Tämän opinnäytetyöprosessin aikana tekijät oppivat opinnäytetyön tekemisen aiheesta, josta ei ole aiempaa tutkittua tietoa eikä tuoreita kirjallaneiteitä. Haastavissa olosuhteissa työskentely kiinnostaa tekijöitä edelleen. Nyt opinnäytetyön tekijöillä on ymmärrys siitä, millainen järjestö SPR on humanitaarisen avun antajana, millaista katastrofityö on ja mitä sairaanhoitajalta vaaditaan ennen kuin hän voi katastrofityöhön lähteä. Opinnäytetyön tekijöillä ei ole aikaisempaa kokemusta tutkimuksen teosta. Tämä opinnäytetyöprosessi opetti yleisesti kvalitatiivisesta tutkimusprosessista sekä tutkimustekstin kirjoittamista.

Opinnäytetyön tekijät kirjoittavat tutkimuksestaan artikkelin SPR:n reservin omille suljetuille sivuille, josta delegaatit voivat sen helposti lukea. Artikkelin on tiivis kuvaus opinnäytetyön lähtökohdista, prosessista sekä sen tuloksista. Artikkelissa välitetään vielä kiitokset opinnäytetyöhön osallistuneille delegaateille.

6.4 Kehittämisen- ja jatkotutkimusehdotukset

Tämän opinnäytetyön yhteistyötaho voi hyödyntää opinnäytetyön tuloksia toimintansa ja koulutuksensa kehittämiseen. Sairaanhoitajien haastatteluista nousi esiin kehitysehdotuksina yksinhuoltajavanhemman tukeminen delegaattina, delegaatin urasuunnittelun parantaminen humanitaarisella puolella, koulutuksen aikataulutuksen kehittäminen ja paljon tietoa sisältävän koulutuksen jakaminen useampaan koulutukseen.

Yksinhuoltajavanhempi kaipaa järjestöltä lisätukea taloudellisesti sekä vanhemmuuteen delegaatin työn luonteen tuoman haasteen kanssa. Tämä nousi haastatteluista esiin, koska delegaatin työ sisältää paljon matkustamista mikä tarkoittaa kotoa poissa olemista. Järjestö saa kiitosta maailmalla päätoimisina delegaateina toimivien vanhempien lasten koulumaksujen maksamisesta. Yksinhuoltajavanhemman tukemiseen ratkaisua voisi pohtia työryhmässä, joka koostuu yksinhuoltajavanhemmista tai henkilöistä, jotka ovat kullekin yksinhuoltajavanhempien kokemuksista ja toiveista tuen muotoja koskien. Tämän alueen kehittämisellä voitaisiin pitää työstään pitävät ja siinä motivoituneet delegaatit työssään ilman, että heidän tulee valita uransa ja vanhemmuuden välillä.

Kehittämisehdotukseksi haastatteluista nousi esiin, että delegaateille tulisi tarjota aiempaa parempaa urasuunnittelua. Varsinkin nuorille delegaateille humanitaarisella puolella olisi tärkeää tarjota pidemmän aikavälin urasuunnittelua. Näin saataisiin myös päätoimisina delegaatteina työtään tekevien elämä ja työolot mielekkäämmiksi ja houkuttelevammiksi.

Lisäksi kehittämisehdotukseksi nousi koulutuksien aikataulutuksen parantaminen sekä paljon tietoa sisältävien koulutuksien jakaminen useampaan koulutukseen. Koulutuksissa koettiin tärkeäksi jättää aikaa loppuun kysymyksille sekä kokemusten vaihtamiselle. Paljon asiaa sisältävissä koulutuksissa tätä mahdollisuutta ei ole ja aikataulut venyvät yli varatun ajan.

Jatkotutkimusehdotuksiksi esitetään päätoimisten delegaattien urasuunnittelun tutkimista ja järjestön tukikeinojen kartoittamista yksinhuoltajavanhemman ja vanhempien tukemiseen. Lisäksi opinnäytetyön tekijät esittävät jatkotutkimusehdotukseksi post-traumaattisen stressireaktion (PTSD) ilmenemistä ja sen yleisyyttä delegaattien keskuudessa katastrofialueella työskentelyn jälkeen.

LÄHTEET

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2010. Tutkimushaastattelu - teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009 Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Hämeenlinna: Tekijät ja Kirjayhtymä Oy

International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. Nd.a. National Societies. Luettu 24.02.2017
<http://www.ifrc.org/en/who-we-are/the-movement/national-societies/>

International Federation of Red Cross and Red Crescent societies. Nd.b. Working in the field. Luettu 21.02.2017.
<http://www.ifrc.org/en/who-we-are/working-with-us/working-in-the-field1/>

Kankaansivu, K. 2007. Punainen Risti. EU: Oy UNIpress Ab

Koiranen, Jari. ERU – suunnittelija, lääkintä. SPR. Haastattelu 19.4.2016. Haastattelijat Aalto, P. & Järvensivu, M. Tampere.

Koiranen, J. ERU-Suunnittelija, lääkintä, opinnäytetyö, sähköpostiviesti, jari.koiranen@punainenristi.fi, luettu 15.02.2017.

Kylmä, Jari & Juvakka, Taru. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Edita Prima Oy

La Guardia, A. 2005. Neutral crystal symbol may join traditional Red Cross emblems. The Telegraph 20.9.2005. Viitattu 23.02.2017. <http://www.telegraph.co.uk/news/world-news/1498810/Neutral-crystal-symbolmay-join-traditional-Red-Cross-emblems.html>

Liite 1. Delegaatin koulutus. Koiranen Jari. Eru-suunnittelija, lääkintä. SPR. Sähköposti. Opinnäytetyö. 28.09.2016

Punainen Risti. 2017v. Avunjakelu nopean avustustoiminnan yksiköissä. Luettu 08.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/humanitaarinen-apu/avunjakelu>

Punainen Risti. 2017p. Biologiset & teknologiset katastrofit. Luettu 11.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/katastrofityo/katastrofityypit/biologiset>

Punainen Risti. 2017k. Ennen katastrofia. Luettu 11.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/katastrofityo/ennen-katastrofia>

Punainen Risti. 2017n. Geologiset katastrofit. Luettu 11.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/katastrofityo/katastrofityypit/geologiset>

Punainen Risti. 2017c. Humanitaarinen apu. Luettu 08.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/humanitaarinen-apu>

Punainen Risti. 2017q. Hydrometeorologiset katastrofit. Luettu 11.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/katastrofityo/katastrofityypit-0>

Punainen Risti. 2017u. Hätmajoitusleiri 10k. Luettu 08.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/humanitaarinen-apu/hatamajoitusleiri>

Punainen Risti. 2017j. Tule Kansainvälisen avun työntekijäksi. Luettu 05.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tyomme-maailmalla/kansainvalisen-avun-tyontekijaksi>

Punainen Risti. 2017l. Katastrofin aikaan. Luettu 11.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/katastrofityo/katastrofin-aikaan>

Punainen Risti. 2017m. Katastrofin jälkeen. Luettu 11.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/katastrofityo/katastrofin-jalkeen>

Punainen Risti. 2017a. Katastrofityypit. Luettu 11.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/katastrofityo/katastrofityypit>

Punainen Risti. 2017b. Katastrofityö. Luettu 11.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/katastrofityo>

Punainen Risti. 2017h. Kotimaan apu. Luettu 06.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-suomessa/kotimaan-apu>

Punainen Risti. 2017s. Kirurginen sairaala. Luettu 08.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/humanitaarinen-apu/kirurginen-sairaala>

Punainen Risti. 2017z. Suomen Punaisen Ristin logistiikkakeskus. Luettu 08.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/logistiikkakeskus>

Punainen Risti. 2017y. Logistiikka nopean avustustoiminnan yksikössä. Luettu 08.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/humanitaarinen-apu/logistiikka>

Punainen Risti. 2017o. Moniosaiset katastrofit. Luettu 11.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/katastrofityo/katastrofityypit/moniosaiset>

Punainen Risti. 2017g. Mikä on Suomen Punainen Risti. Luettu 05.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/suomen-punainen-risti>

Punainen Risti. 2017d. Nopean avustustoiminnan yksiköt. Luettu 08.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/humanitaarinen-apu/nopean-toiminnan-yksikot>

Punainen Risti. 2017t. Terveysasema. Luettu 08.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/humanitaarinen-apu/terveysasema>

Punainen Risti. 2017x. Tieto- ja viestiliikenne nopean avustustoiminnan yksikössä. Luettu 08.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/humanitaarinen-apu/tieto-ja-viestiliikenne>

Punainen Risti. 2017i. Tule mukaan. Luettu 08.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tule-mukaan>

Punainen Risti. 2017e. Tutustu Punaiseen Ristiin. Luettu 06.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/suomen-punainen-risti>

Punainen Risti. 2017f. Työmme maailmalla. Luettu 11.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tyomme-maailmalla>

Punainen Risti. 2017r. Yleissairaala. Luettu 08.01.2017. <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/humanitaarinen-apu/yleissairaala>

RedNet. 2017. IMPACT-training. Luettu 13.02.2017 <https://rednet.punainenristi.fi/node/14716>

Rosén, G. & Parkkari, J. 2004. Sodan lait käsikirja. Edita Prima Oy.

Sairaanhoitaja 1. haastattelu. 29.11.2016. Haastattelijat Aalto, P., Järvensivu, M. Litteroitu. Tampere

Sairaanhoitaja 2. haastattelu. 15.12.2016. Haastattelijat Aalto, P., Järvensivu, M. Litteroitu. Tampere

Sairaanhoitaja 3. haastattelu. 19.12.2016. Haastattelijat Aalto, P., Järvensivu, M. Litteroitu. Tampere

Sairaanhoitaja 4. haastattelu. 03.01.2017. Haastattelijat Aalto P., Järvensivu, M. Litteroitu. Tampere

Suomen lähetysseura. 2011. Katastrofityö. Luettu 11.01.2017. https://www.suomenlahetykseura.fi/ls_fi/sivut/tyomme/katastrofityo/

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Ulkoasiainministeriö. 2016. Humanitaarinen apu tuo lievitystä hädän keskelle. Luettu 10.01.2017. <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=324978&nodeid=49588&contentlan=1&culture=fi-FI>

Veripalvelu. 2017a. Luovuta verta. Luettu 14.01.2017. <https://www.veripalvelu.fi/verenluovutus/luovuta-verta/miten-luovutat/luovuta-verihiutaleita>

Veripalvelu. 2017b. Missä luovutat. Luettu 14.01.2017
<https://www.veripalvelu.fi/verenluovutus/luovuta-verta/missa-luovutat>

Veripalvelu. 2017c. Kantasolurekisteri. Luettu 11. 01.2017.<https://www.veripalvelu.fi/kantasolurekisteri>

Vilka, Hanna. 2015. Tutki ja kehitä. PS- kustannus.

LIITTEET

Liite 1. Delegaatin koulutus Koironen Jari. Eru-suunnittelija, lääkintä. SPR. Sähköposti. Opinnäytetyö. 28.09.2016

IMPACT – Basic Training Course for Future Delegates

Aim: to provide the participants with knowledge of the International Red Cross and Red Crescent Movement and build their capacities to work as delegates for the Movement. This training is mandatory for those who want to join the Finnish Red Cross international personnel reserve.

Methods: lectures linked to case studies and group work. Pre-reading and assignments on the web.

Duration: 65 hrs

ERU Induction Training

Aim: to provide participants with upgraded technical knowledge and relevant practical know-how in emergency operations, aimed at the core competencies and skills. Aimed at all ERU delegates to gain an understanding of the ERU concept and how ERUs are used and integrated in emergency operations.

ERU Induction training and Specialised ERU trainings must be completed before a possible ERU mission.

Methods: lectures, group work and practical exercises

Duration: 27 hours

Specialised ERU Medical

Aim: to provide participants with upgraded technical knowledge and relevant practical know-how in health in emergency operations, aiming at increasing the number of people in FRC delegate roster having core competencies and skills in health ERUs.

Methods: group work and a field exercise

Duration: 23 hrs

Emergency Evacuation Hospital

Aim: This training is specialized training and requires specific experience from the participants. The aim of this training is to provide special knowhow of Emergency Evacuation Hospital (EEH) for skilled delegates. The aim of Emergency Evacuation Hospital is to build up shelter for critically ill/wounded people exceptionally fast, make life-saving actions, stabilize casualties' condition and prepare them for transportation.

Methods: lectures, practical training and discussions

Duration: 18 hrs

Basic training in Psychological Coping in the Field

Aim: to provide future delegates with basic knowledge and skills in psychological coping to enable them to effectively perform their duties.

Methods: lectures, group work and exercises

Duration: 20 hrs

Nutrition in Emergencies

Aim: to provide an overview of the current best practices in nutrition in emergencies, as well as planning and managing emergency nutrition programs. The topics studied will include a general review of the different types of malnutrition, their direct and underlying causes, how malnutrition is measured, and common nutritional interventions.

Methods: lectures/theory and practical exercises

Duration: 20 hrs

Specialised ERU Relief

Specialized ERU Technical training

Specialised ERU IT & Telecom Specialised ERU INFO

Specialised ERU Logistics

Specialised ERU Water & Sanitation

Basic Training Course for Youth Delegates

Basics of Telecommunication in the Field

Security Training

Working as a Bilateral Delegate

Human Resources Management

Project Management training

Finance and Administration Training

Liite 2. Haastattelun teemat ja tarkentavat kysymykset

TEEMAHAASTATTELU

KOULUTUS:

- Työkokemuksesi sairaanhoitajana?
- Miksi hakeuduit SPR:n koulutukseen?
- Mitä työtä sairaanhoitajana olet SPR:llä tehnyt?

KOULUTUKSEN TARPEELLISUUS:

- Millaisena koit saamasi koulutuksen SPR:llä?
- Vastasiko koulutus odotuksiasi?
- Olisitko kaivannut koulutukselta jotain lisää tai muuttanut siinä jotain?
- Auttoiko saamasi koulutus sinua toimimaan katastrofialueella?

TURVALLISUUS:

- Millaiseksi koit turvallisuutesi SPR:n työntekijänä?

ASUIN- JA TYÖOLOJAT:

- Millaiset asuinolot/majoitusolosuhteet ovat olleet komennuksillasi?
- Minkälaisia /minkä tyyppisiä työtehtäviä ja- ympäristöjä sinulla on ollut?

TERVEYS:

- Millaista tukea/hoitoa olisit saanut, jos työkomennuksellasi olisi tapahtunut jotain?
- Millaisena koit paluun komennuksen jälkeen takaisin normaali arkeen?

STRESSI:

- Kuinka työskentely kyseisissä olosuhteissa vaikutti jaksamiseesi?
- Millaista tukea sait paikan päällä, entä kotimaassa kokemuksiisi kentällä?
- Olisitko kaivannut lisää tukea, millaista?

PERHE-JA YKSITYISELÄMÄ:

- Miten koulutuksessa huomioitiin perhe? Esimerkiksi yhteydenpito läheisiin komennuksella oltaessa.

Liite 3. Saatekirje

Hei!

Olemme 3.vuoden sairaanhoitajaopiskelijoita Tampereen ammattikorkeakoulusta. Opinnoissamme erikoistumme perioperatiiviseen hoitotyöhön. Teemme opinnäytetyön, jonka tarkoituksena on selvittää sairaanhoitajien kokemuksia katastrofialueella työskentelystä SPR:ltä saamansa koulutuksen jälkeen. Tutkimuksemme on laadullinen tutkimus, jonka aineiston keruu tapahtuu teemahaastatteluin. Haastattelut toteutetaan yksilöhaastatteluina, joko kasvotusten tai puhelimen välityksellä. Haastatteluun osallistuville toimitetaan haastattelun teemat sekä niihin liittyvät kysymykset etukäteen. Haastattelut toteutamme vuoden 2016 aikana, haastateltavien kanssa erikseen sovittuna ajankohtana.

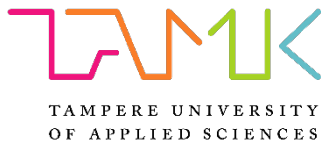
Tutkimuksessa selvitämme sairaanhoitajilta esiin nousseita tarpeita koulutuksen kehittämiseksi. Tutkimukseen osallistuvilla sairaanhoitajilla tulee olla kokemusta työskentelystä katastrofialueella. Suomen Punainen Risti välittää viestimme edelleen potentiaalisille avustustyöntekijöille, jotka halutessaan osallistuvat tutkimukseen ottamalla ystävällisesti yhteyttä allekirjoittaneisiin. Vastaamme mielellämme kysymyksiinne koskien opinnäytetyötämme.

Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään hoitajien kokemuksiin työskentelystä katastrofialueella. Yksilöhaastattelu tapahtuu teemahaastatteluna tarkoittaen sitä, että haastattelu etenee tiettyjen teemojen mukaisesti ja teemoihin liittyen esitämme tarkentavia kysymyksiä. Aineiston keruun jälkeen puramme ja luemme aineiston läpi, jonka jälkeen teemme materiaalille sisällön analyysin. Tutkimukseen osallistuvien anonyymiteetti säilytetään koko tutkimuksen ajan ja haastatteluiden muistiinpanot, äänitteet, sähköpostit ja muu mahdollinen materiaali tuhoetaan heti opinnäytetyön valmistuttua. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja osallistumisen voi keskeyttää missä vaiheessa tahansa.

Pauliina Aalto
pauliina.aalto@health.tamk.fi
puh. xxxxxxxx

Mira Järvensivu
mira.jarvensivu@health.tamk.fi
puh.xxxxxxxx

Liite 4. Suostumuslomake

1 (2)

TIEDOTE

30.09.2016

Hyvä sairaanhoitaja!

Pyydämme Teitä osallistumaan opinnäytetyöhömmme, jonka tarkoituksena on selvittää sairaanhoitajien kokemuksia katastrofialueella työskentelystä SPR:ltä saamansa koulutuksen jälkeen. Osallistumisenne tähän opinnäytetyöhön on täysin vapaaehtoista. Voitte kieltäytyä osallistumasta tai keskeyttää osallistumisenne syytä ilmoittamatta milloin tahansa. Opinnäytetyölle on myönnetty lupa Suomen Punaiselta Ristiltä, joka toimii opinnäytetyömme yhteistyötahona.

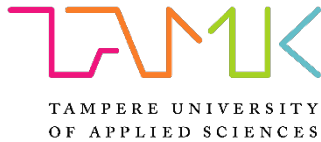
Tutkimuksemme on laadullinen tutkimus, jonka aineiston keruu tapahtuu teema-haastatteluin. Haastattelut toteutetaan yksilöhaastatteluina, joko kasvotusten tai puhelimen välityksellä. Haastatteluun osallistuville toimitetaan haastattelun teemat sekä niihin liittyvät kysymykset etukäteen. Haastattelut toteutamme vuoden 2016 aikana, haastateltavien kanssa erikseen sovittuna ajankohtana. Haastattelu kestää arviolta 1h 30min, ja haastattelu nauhoitetaan.

Opinnäytetyön valmistuttua kaikki aineisto hävitetään asianmukaisesti. Aineisto on ainoastaan opinnäytetyön tekijöiden käytössä. Aineisto säilytetään salasanalta suojattuina tiedostoina, kirjallinen aineisto lukitussa tilassa. Teiltä pyydetään kirjallinen suostumus opinnäytetyöhön osallistumisesta. Opinnäytetyön tulokset käsitellään luottamuksellisesti ja nimettöminä, opinnäytetyön raportista ei yksittäistä vastaajaa pysty tunnistamaan. Opinnäytetyöt ovat luettavissa elektronisessa Theseus -tietokannassa. Mikäli Teillä on kysyttävää tai haluatte lisätietoja opinnäytetyöstämme, vastaamme mielellämme.

Opinnäytetyön tekijät

Pauliina Aalto
Sairaanhoitajaopiskelija (AMK)
Tampereen ammattikorkeakoulu
pauliina.aalto@health.tamk.fi
puh.xxxxxxx

Mira Järvensivu
Sairaanhoitajaopiskelija (AMK)
Tampereen ammattikorkeakoulu
mira.jarvensivu@health.tamk.fi
puh.xxxxxxx

(2)

SUOSTUMUS

SPR:N TARJOAMIEN KOULUTUKSIEN MERKITYS SAIRAANHOITAJALLE ENNEN KATASTROFITYÖHÖN LÄHTÖÄ

Olen saanut kirjallista tietoa opinnäytetyöstä, jonka tarkoituksena on selvittää sairaanhoitajien kokemuksia katastrofialueella työskentelystä SPR:ltä saamansa koulutuksen jälkeen. Minulla on mahdollisuus esittää opinnäytetyöstä tekijöille kysymyksiä halutessani.

Ymmärrän, että osallistuminen on vapaaehtoista ja että minulla on oikeus kieltäytyä siitä, milloin tahansa syytä ilmoittamatta. Ymmärrän myös, että tiedot käsitellään luottamuksellisesti.

Paikka ja aika

_____

Suostun osallistumaan
opinnäytetyöhön:

Suostumuksen
vastaanottaja:

_____

Haastateltavan allekirjoitus

_____

Opinnäytetyön tekijän allekirjoitus

_____

Nimen selvennys

_____

Nimen selvennys